

sa

Sektorske_analize

ekonomski
institut
zagreb

studenj 2023. broj 108 godina 12

ISSN: 1848-8986

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Turizam

Autorica Ivana Rašić

_Sadržaj

_3 Turizam u Hrvatskoj u 2023. godini

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj je u prvih devet mjeseci ove godine zabilježeno 17,7 milijuna dolazaka turista koji su ostvarili 87,5 milijuna noćenja. U odnosu na isto razdoblje 2019. godine ostvareno je 0,1 posto dolazaka manje, dok je broj noćenja turista veći za 1,1 posto.

_13 Turizam u Hrvatskoj u 2022. godini

U Hrvatskoj je 2022. godine ostvareno 17,8 milijuna dolazaka i 90 milijuna noćenja turista, što na međugodišnjoj razini predstavlja rast dolazaka turista za 39,1 posto, a noćenja za 28,3 posto.

_25 Značaj turizma u gospodarstvu Republike Hrvatske

Turizam je 2022. godine ostvario devizne prihode u visini od 13,1 milijarde eura, što je 24,4 posto više od deviznih prihoda ostvarenih u pretpandemijskoj 2019. godini.

_30 Najveća trgovačka društva

U 2022. godini je deset vodećih trgovačkih društava djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“ ostvarilo ukupne prihode od 1,2 milijarde eura, što je 49,5 posto više nego prethodne godine.

_33 Izvještaj sa Zagrebačke burze

Od vodećih deset društava iz hotelske djelatnosti na Zagrebačku burzu uvršteno je njih sedam, i to redom Arena Hospitality Group d.d., Imperial Riviera d.d., Liburnia Riviera Hoteli d.d., Maistra d.d., Plava laguna d.d., Valamar Riviera d.d. i Sunce hoteli d.d.

_34 Turizam u EU-27 u 2023. i 2022. godini

U prvoj polovici 2023. godine na području Europske unije (EU-27) ostvareno je 1,2 milijarde noćenja turista, što je povećanje od 10,8 milijuna noćenja u usporedbi s istim razdobljem 2019. i 135,9 milijuna noćenja u usporedbi s prvom polovicom 2022.

_36 Zaključak i očekivanja

Svjetski turizam i dalje se nalazi pred izazovima osjetljive gospodarske situacije, pogoršane agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu i najnovijim ratom na Bliskom istoku između Izraela i Hamasa.

_39 Summary

In the period from January to September 2023, Croatia recorded 17.7 million tourist arrivals, accounting for 87.5 million overnight stays. Compared to the same period in 2022, the number of tourist arrivals increased by 9.1 percent, and the number of tourist nights by 2.2 percent.

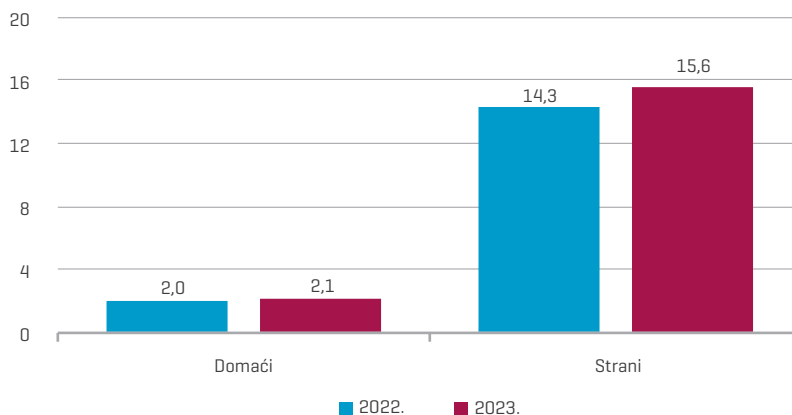
Turizam u Hrvatskoj u 2023. godini

“U prvih devet mjeseci ove godine u Hrvatskoj je ostvareno 87,5 milijuna noćenja turista, što je 2,2 posto više noćenja nego tijekom istog razdoblja 2022. godine.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Hrvatskoj je u prvih devet mjeseci ove godine zabilježeno 17,7 milijuna dolazaka turista koji su ostvarili 87,5 milijuna noćenja. U odnosu na isto razdoblje 2022. godine, broj dolazaka turista povećan je za 9,1 posto, a broj noćenja za 2,2 posto (slike 1 i 2). Nešto snažniji rast broja dolazaka i broja noćenja zabilježen je kod stranih turista. Dok su domaći turisti ostvarili međugodišnji rast broja dolazaka od 6,9 posto i noćenja od 2 posto, dolasci stranih turista su na godišnjoj razini povećani za 9,4 posto, a noćenja za 3,9 posto. Od ukupno ostvarenih dolazaka turista od siječnja do rujna ove godine strani turisti ostvarili su 88,1 posto, a od ukupno ostvarenih noćenja 91,2 posto. Gledano u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, u Hrvatskoj je tijekom prvih devet mjeseci ove godine ostvareno 0,1 posto dolazaka manje, dok je broj noćenja turista veći za 1,1 posto.

Slika 1.
Dolasci domaćih i stranih turista u razdoblju od siječnja do rujna 2022. i 2023. godine, u milijunima

Izvor: Državni zavod za statistiku.

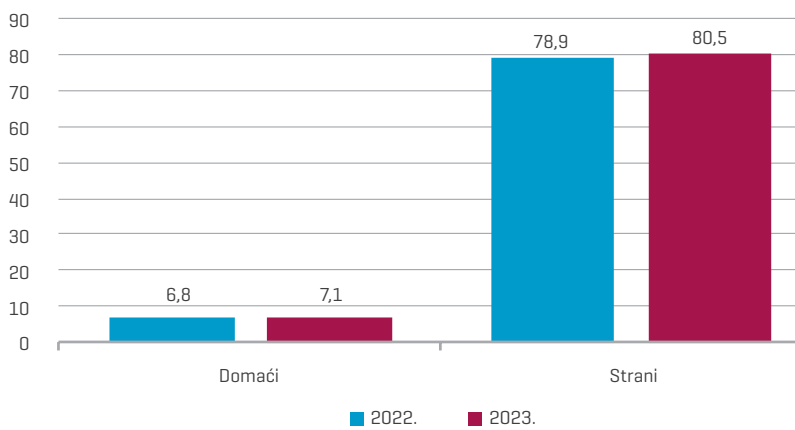
S obzirom na činjenicu da je kao posljedica okolnosti izazvanih pandemijom bolesti COVID-19 u 2020. godini zabilježen značajan pad i broja dolazaka i broja noćenja turista u odnosu na 2019. godinu, u nastavku analize prikazat će se usporedba godišnje promjene turističkih kretanja po mjesecima 2023. u usporedbi s istim mjesecima 2019. godine (slika 4). Promotri li se kretanje noćenja domaćih turista, vidljivo je da je u vrhuncu turističke

sezone, u srpnju i kolovozu ove godine, zabilježen manji broj noćenja domaćih turista nego u istom mjesecu 2019., i to za 1,9 posto i 3,1 posto, dok ostali mjeseci ostvaruju porast broja noćenja domaćih turista. Promotri li se pak mjesečno kretanje noćenja stranih turista, vidljivo je kako su u nekim mjesecima premašene razine iz 2019. godine (siječanj, veljača, svibanj, srpanj i rujan), dok je u četiri mjeseca ove godine zabilježen pad broja noćenja u odnosu na isti mjesec 2019. godine (ožujak, travanj, lipanj i kolovoz). Tako je najveći porast turističkog prometa stranih turista u odnosu na 2019. godinu ove godine zabilježen u siječnju (10,1 posto) i rujnu (10,2 posto), dok je najveći pad zabilježen u ljetnim mjesecima, u lipnju (-6,4 posto) i kolovozu (-5,9 posto).

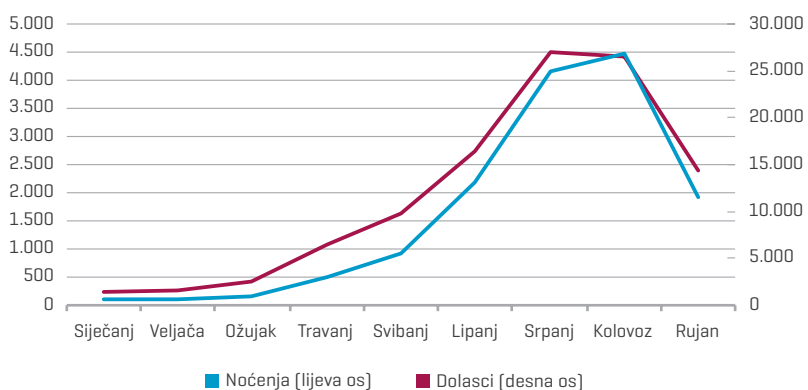
Slika 2.
Noćenja domaćih i stranih turista u razdoblju od siječnja do rujna 2022. i 2023. godine, u milijunima

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Slika 3.
Kretanje dolazaka i broja noćenja turista od siječnja do rujna 2023. godine, u tisućama

Izvor: Državni zavod za statistiku.

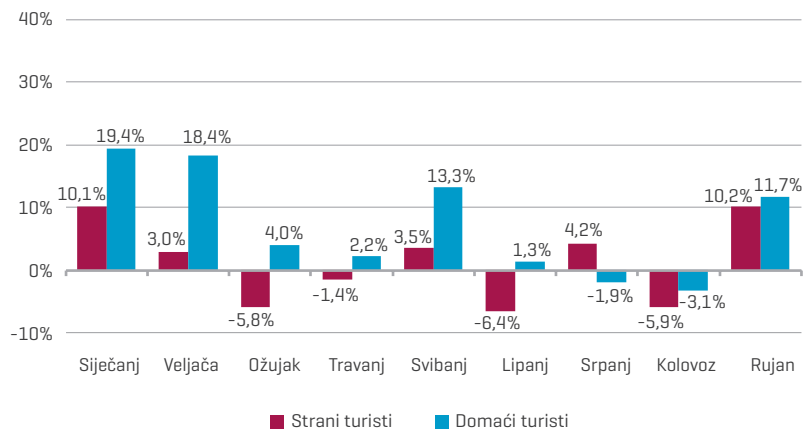

Strani turisti koji su ove godine posjetili hrvatska turistička odredišta u prosjeku su se zadržavali kraće nego u 2022. godini, ali još uvijek duže nego u razdoblju prije pandemije. Primjerice, dok su tijekom prvih devet mjeseci prošle godine u hrvatskim turističkim destinacijama strani turisti u prosjeku boravili 5,5 noći, u prvih su se devet mjeseci ove godine u prosjeku zadržavali 5,2 noći. Usporedbe radi, tijekom prvih devet mjeseci 2019.

godine u hrvatskim turističkim destinacijama strani turisti u prosjeku su boravili znatno kraće, 4,9 noći. Kada je riječ o domaćim gostima, dužina boravka domaćih turista u hrvatskim turističkim destinacijama na razini je iz 2022. godine, 3,4 noći po dolasku. Promotre li se podaci za srpanj i kolovoz, vidljivo je kako su u ta dva mjeseca strani turisti u prosjeku u Hrvatskoj boravili 5,9, a domaći 5 noći. Za usporedbu, u istom razdoblju prošle godine strani turisti su se u prosjeku zadržavali 6,1 noć, a domaći 5,1 noć.

Slika 4.
Stopa promjene broja noćenja domaćih i stranih turista po mjesecima, od siječnja do rujna 2023. u odnosu na razdoblje od siječnja do rujna 2019. godine, u %

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Gledano prema vrsti smještaja, u razdoblju od siječnja do rujna ove godine najviše noćenja ostvareno je u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor, 44,4 milijuna, što je 50,8 posto ukupno ostvarenih noćenja u komercijalnom smještaju. Istovremeno, u hotelskom smještaju ostvareno je 25,1 posto, a u kampovima i mjestima za kampiranje 24,1 posto ukupnog broja noćenja u komercijalnom smještaju. Premda sve vrste smještaja bilježe rast i dolazaka i noćenja turista u odnosu na isto razdoblje lani, najveći rast zabilježen je u hotelskom smještaju u kojem je ostvareno 1,3 milijuna noćenja više nego u istom razdoblju 2022. godine, odnosno 6,5 posto.

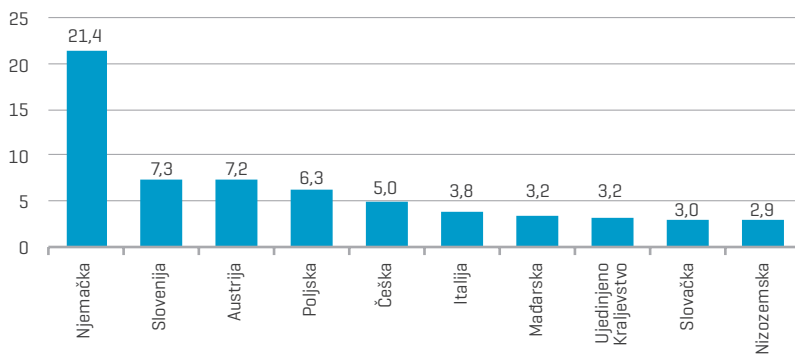
U prvih devet mjeseci ove godine, u hotelskom smještaju zabilježeno je 95,5 posto, a u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor 99,6 posto ukupnog broja noćenja ostvarenih tijekom istog razdoblja 2019. godine. Istovremeno, u kampovima i mjestima za kampiranje ostvareno je 11,8 posto više noćenja nego tijekom prva tri tromjesečja 2019. godine.

Glavna emitivna tržišta stranih posjetitelja prema državi podrijetla u prvih devet mjeseci 2023. godine

U prva tri tromjesečja ove godine turisti iz Njemačke ostvarili su najviše noćenja, i to 21,4 milijuna, što je 26,6 posto ukupno ostvarenih noćenja stranih turista (slika 5). Slijede noćenja turista iz Slovenije (9,1 posto), Austrije (9 posto), Poljske (7,8 posto), Češke (6,2 posto), Italije (4,7 posto), Mađarske i Ujedinjenog Kraljevstva (po 4 posto), Nizozemske i Slovačke (po 3 posto). Veći broj noćenja turista u prvih devet mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle godine bilježe turisti iz Mađarske (17,8 posto), Slovenije (3 posto), Ujedinjenog Kraljevstva (2,6 posto), Austrije (2,4 posto), Italije (1,2 posto) i Poljske (0,2 posto). S druge strane, manji broj noćenja nego u istom razdoblju 2022. zabilježen je kod čeških turista (-9,1 posto), turista iz Njemačke (-5,8 posto), nizozemskih turista (-4,3 posto) te turista iz Slovačke (-1,4 posto) (slika 6).

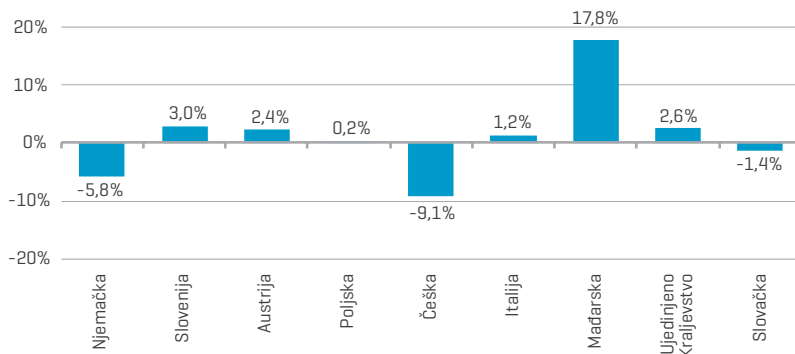
Slika 5.
Noćenja stranih turista iz glavnih emitivnih tržišta ostvarena tijekom razdoblja od siječnja do rujna 2023. godine, u milijunima

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Slika 6.
Noćenja stranih turista iz glavnih emitivnih tržišta ostvarena tijekom razdoblja od siječnja do rujna 2023. godine (siječanj do rujna 2022. = 100)

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Turizam u 2023. godini po županijama

Gledano po županijama, najveći broj noćenja i dolazaka turista u razdoblju od siječnja do rujna 2023. godine ostvaren je u sedam obalnih županija, ukupno 83,6 milijuna noćenja i 15,7 milijuna dolazaka. To čini 95,5 posto ukupnog broja noćenja i 88,8 posto ukupnog broja dolazaka turista ostvarenih u Hrvatskoj tijekom promatranog razdoblja. Najviše noćenja ostvareno je u Istarskoj županiji, 27,2 milijuna, a nakon nje slijede Splitsko-dalmatinska županija sa 16,9, Primorsko-goranska s 14,9, Zadarska županija s 9,8 te Dubrovačko-neretvanska županija sa 7,1 milijun noćenja [tablica 1]. Osim obalnih županija, po turističkim rezultatima i dalje se izdvaja Grad Zagreb, koji je tijekom prvih devet mjeseci ove godine zabilježio 1,9 milijuna noćenja i 970,4 tisuće dolazaka. U svim županijama je tijekom prvih devet mjeseci ove godine zabilježen značajan rast u odnosu na isto razdoblje 2022.

Tablica 1.
Noćenja i dolasci turista po županijama, siječanj – rujn 2023.

	Noćenja turista	Indeks 1. – 9. 2023. 1. – 9. 2022.	Dolasci turista	Indeks 1. – 9. 2023. 1. – 9. 2022.
Istarska	27.159.750	101,3	4.564.422	105,4
Splitsko-dalmatinska	16.932.562	103,5	3.322.133	110,8
Primorsko-goranska	14.861.219	100,3	2.831.136	105,2
Zadarska	9.817.294	100,4	1.685.648	106,9
Dubrovačko-neretvanska	7.143.827	107,3	1.779.113	117,6
Šibensko-kninska	4.898.810	96,5	850.263	101,9
Grad Zagreb	2.815.112	102,6	696.733	113,7
Ličko-senjska	1.880.475	115,5	970.351	121,8
Karlovačka	562.967	111,5	309.040	116,9
Krapinsko-zagorska	323.322	106,3	149.824	106,1
Zagrebačka	209.017	115,6	116.430	116,5
Osječko-baranjska	194.572	119,2	82.429	117,2
Varaždinska	189.719	118,7	90.638	116,4
Međimurska	171.766	107,1	73.189	109,5
Vukovarsko-srijemska	111.054	128,7	67.998	133,8
Brodsko-posavska	64.176	127,2	21.424	132,5
Sisačko-moslavačka	52.491	117,7	33.356	115,8
Požeško-slavonska	49.599	105,1	18.480	108,8
Bjelovarsko-bilogorska	45.910	105,1	20.041	108,6
Koprivničko-križevačka	37.188	124,6	14.862	104,6
Virovitičko-podravska	28.366	115,3	12.443	111,7
Republika Hrvatska	87.549.196	102,2	17.709.953	109,1

Izvor: Sistematizacija autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

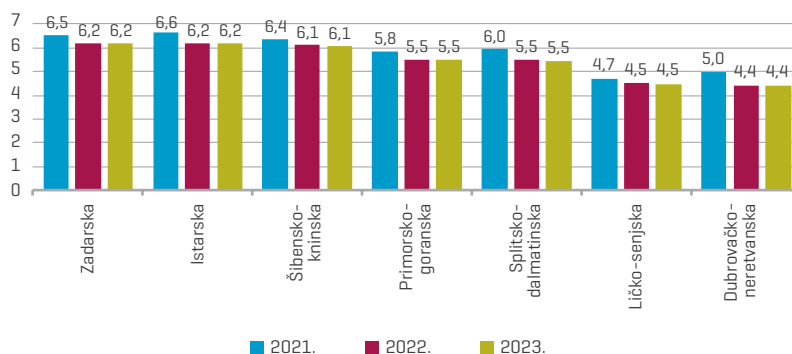
Najbolje rezultate u odnosu na 2022. godinu ostvaruje Vukovarsko-srijemska županija, u kojoj je u razdoblju od siječnja do rujna ove godine ostvareno 28,7 posto više noćenja. Nakon nje slijede Bjelovarsko-bilogorska s 27,2 posto, Koprivničko-križevačka s 24,6 posto i Varaždinska županija s 19,2 posto više noćenja turista nego u prvih devet mjeseci 2022. Među obalnim županijama, najsnažniji rast broja noćenja u odnosu na prvih devet mjeseci 2022. godine bilježi Dubrovačko-neretvanska županija, od visokih 7,3 posto, a nakon nje slijede Splitsko-dalmatinska i Ličko-senjska županija s rastom od 3,5 i 2,6 posto.

Promotri li se prosječna dužina boravka turista u obalnim županijama tijekom prvih devet mjeseci ove godine, primjetno je da su turisti najkraće boravili u Ličko-senjskoj [4,5 noćenja] i Dubrovačko-neretvanskoj županiji [4,4 noćenja], a najduže u Istarskoj i Zadarskoj [6,2 noćenja] te Šibensko-kninskoj županiji [6,1 noćenje] (slika 7). Usporede li se ti pokazatelji s 2019. godinom, vidljivo je da se turisti u prosjeku zadržavaju duže. Tako se tijekom razdoblja od siječnja do rujna 2019. prosječan turist u tim županijama zadržavao od 4,5 noći u Šibensko-kninskoj do 5 noći u Istarskoj županiji.

Promotri li se vrijednost ovog pokazatelja za županije u kontinentalnom dijelu zemlje, primjetno je da se u tim destinacijama turisti u prosjeku zadržavaju znatno kraće. Tako se prosječan turist tijekom prvih devet mjeseci ove godine najduže zadržavao u turističkim odredištima Bjelovarsko-bilogorske županije [3,1 noć], iza koje s 2,8 noćenja po dolasku turista slijedi Požeško-slavonska županija. Nešto više od 2 noćenja po dolasku turista ostvaruju i Međimurska, Sisačko-moslavačka, Varaždinska, Virovitičko-podravska, Krapinsko-zagorska, Koprivničko-križevačka i Osječko-baranjska županija. U prosjeku turisti su se najkraće zadržavali u Brodsko-posavskoj županiji, 1,5 noći.

Slika 7.
Prosječni broj noćenja po dolasku turista u obalnim županijama Republike Hrvatske, 2021., 2022. i 2023.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

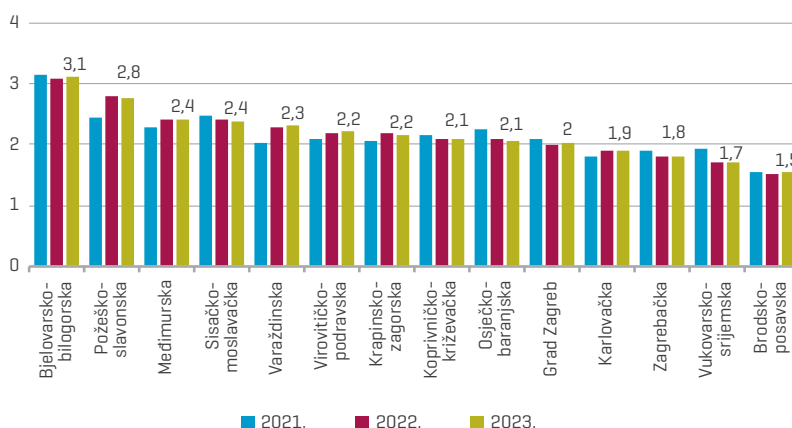

DEVIZNI PRIHOD OD TURIZMA U PRVA DVA TROMJESEČJA 2023. GODINE BILJEŽI RAST OD 21,4 POSTO U ODNOSU NA ISTO RAZDOBLJE PROŠLE GODINE.

Slika 8.
Prosječni broj noćenja po dolasku turista u županijama kontinentalnog dijela Republike Hrvatske, 2021., 2022. i 2023.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

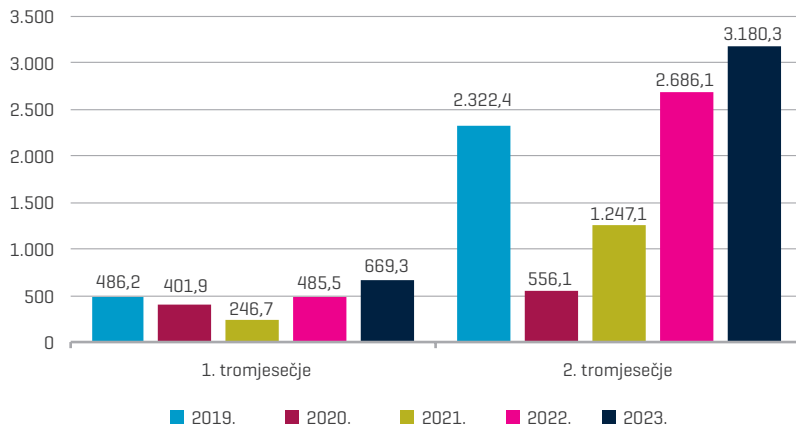

Devizni prihodi od turizma u prva dva tromjesečja 2023.

Devizni prihod od turizma, prema podacima HNB-a, u prva dva tromjesečja 2023. godine bilježi rast od 21,4 posto u odnosu na isto razdoblje 2022. godine (slika 9). U odnosu na isto razdoblje 2019., devizni prihod od turizma je tijekom prvih šest mjeseci ove godine veći za 37,1 posto. S obzirom na međugodišnji rast dolazaka i noćenja stranih turista tijekom trećeg tromjesečja ove godine, za očekivati je da će ukupni prihodi od međunarodnog turizma ostvareni u ovoj godini premašiti razine prihoda ostvarene u prošloj godini.

Slika 9.
Devizni prihodi od turizma za I. i II. tromjesečje 2019. do 2023. godine, u milijunima eura

Izvor: Hrvatska narodna banka.

Prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenom u ključnim turističkim djelatnostima

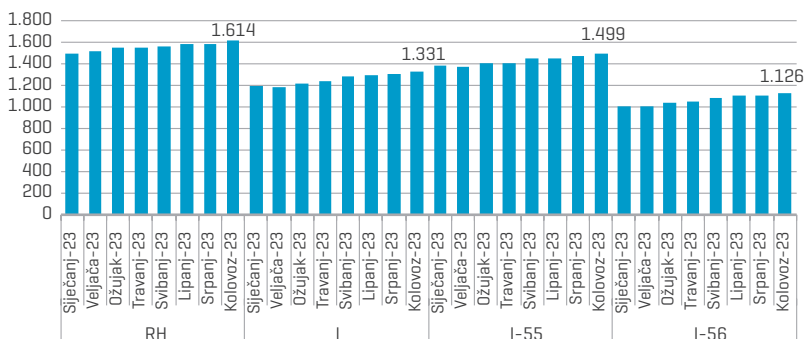
S obzirom na to da na zaposlene osobe u djelatnostima smještaja i pripreme i usluživanja hrane otpada 78,1 posto ukupne zaposlenosti turističkog sektora, analiza kretanja prosječnih mjesečnih bruto plaća prikazana je na razini te dvije djelatnosti.

Najnoviji podaci o prosječnim mjesečnim bruto plaćama po zaposlenom u pravnim osobama pokazuju kako su se pozitivna kretanja turističkog prometa tijekom prva dva tromjesečja ove godine odrazila i na razinu plaća isplaćenih u ključnim turističkim djelatnostima, djelatnostima pružanja smještaja [155] te pripreme i usluživanja hrane i pića [156]. Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića isplaćena u kolovozu ove godine iznosila je 1.331 euro, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine nominalno više za 14,3 posto. Gledano zasebno za obje djelatnosti, prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom u djelatnosti smještaja u kolovozu ove godine iznosila je 1.499 eura, a na godišnjoj je razini zabilježila nominalni rast od 11,9 posto. Istovremeno, prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom u djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića iznosila je 1.126 eura te je u odnosu na kolovoz 2022. ostvarila nominalni rast od 18,7 posto. Slika 10 prikazuje kretanja bruto plaća po zaposlenom u razdoblju od siječnja do rujna 2023. godine, i to na razini cjelokupnog gospodarstva i na razini djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Dok je na razini cjelokupnog gospodarstva prosječna mjesečna bruto plaća najnižu vrijednost dosegla u siječnju [1.499 eura], plaće isplaćene u djelatnosti smještaja najnižu razinu dosegule su u veljači ove godine, od 1.372 eura, a isto vrijedi i za plaće isplaćene u djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića, od 1.003 eura. Tijekom narednih, osobito ljetnih mjeseci uslijedio je njihov oporavak. Tako je u odnosu na veljaču prosječna bruto plaća isplaćena u kolovozu ove godine u djelatnosti smještaja bila nominalno

veća za 127 eura [9,3 posto], dok je prosječna bruto plaća isplaćena u kolovozu ove godine u djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića bila veća za 123 eura [12,3 posto].

Slika 10.
Prosječne bruto plaće po zaposlenom u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane –I, odjeljku I-55 i odjeljku I-56, od siječnja do rujna 2023. godine, u eurima

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom isplaćena u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2022. godini iznosila je 1.380 eura, te je bila za 19,5 posto niža od prosjeka hrvatskog gospodarstva (tablica 2). U djelatnosti pružanja smještaja prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenom 2022. godine iznosile su 1.290 eura, te su bile za 16,1 posto iznad prosjeka mjesečnih bruto plaća isplaćenih na razini djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića te 6,5 posto ispod prosjeka bruto plaća po zaposlenom na razini hrvatskog gospodarstva. Istovremeno, u djelatnosti pripreme hrane i pića isplaćene su prosječne bruto plaće u visini od 914 eura po zaposlenom, što je bilo ispod prosjeka i promatranih dviju turističkih djelatnosti [-29,1 posto] i prosjeka gospodarstva [-33,8 posto].

Promotri li se kretanje prosječnih mjesečnih bruto plaća po zaposlenom tijekom razdoblja od 2019. do 2022. godine, uočava se kontinuirani rast prosječnih mjesečnih bruto plaća na razini cjelokupnog gospodarstva, i to po prosječnoj godišnjoj stopi od 5,9 posto (tablica 2). Nasuprot tome, u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prosječne mjesečne bruto plaće po zaposlenom u 2020. godini bilježe međugodišnji pad. Tako je prosječna mjesečna bruto plaća isplaćena u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2020. godini u usporedbi s prosjekom 2019. godine bila nominalno manja za 3,6 posto. Ipak, u naredne dvije godine uslijedio je međugodišnji nominalni rast prosječnih mjesečnih bruto plaća zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, i to u visini od 5,8 i 14,8 posto. Promotri li se kretanje prosječnih mjesečnih bruto plaća po zaposlenom za djelatnost pružanja smještaja odvojeno od djelatnosti pripreme i usluživanja hrane tijekom razdoblja od 2019. do 2022. godine, vidljiv je brži rast prosječnih mjesečnih bruto plaća isplaćenih u djelatnosti pripreme i usluživanja

hrane, po prosječnoj godišnjoj stopi od 6,9 posto. Istovremeno, djelatnost pružanja smještaja bilježi prosječni godišnji rast bruto plaća od 5,9 posto.

Tablica 2.

Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom u pravnim osobama u Hrvatskoj, djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića, 2019. – (I. – VIII.) 2023.

	2019.	2020.	2021.	2022.	I. – VIII. 2023.
Republika Hrvatska (u eurima)	1.163	1.223	1.274	1.380	1.559
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	949	915	968	1.111	1.257
RH = 100	81,6	74,8	76,0	80,5	80,6
I55 – Smještaj	1.087	1.071	1.144	1.290	1.429
I = 100	114,5	117,0	118,2	116,1	113,7
RH = 100	93,5	87,6	89,8	93,5	91,7
I56 – Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića	749	761	796	914	1.065
I = 100	68,9	71,1	69,6	70,9	74,5
RH = 100	64,4	62,2	62,5	66,2	68,3

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Turizam u Hrvatskoj u 2022. godini

“U Hrvatskoj je u 2022. godini ostvareno 90 milijuna noćenja, što u odnosu na 2021. godinu čini rast od 28,3 posto.

— Nakon značajnog pada turističke aktivnosti zabilježenog u Hrvatskoj tijekom 2020., u naredne dvije godine uslijedio je oporavak. Prošle je godine ostvareno 17,8 milijuna dolazaka i 90 milijuna noćenja turista, što na međugodišnjoj razini predstavlja rast dolazaka turista za 39,1 posto, a noćenja za 28,3 posto (slika 11). Snažniji rast pritom je zabilježen kod stranih turista. Tako su dolasci stranih turista na međugodišnjoj razini zabilježili porast od 44 posto, a domaćih od 14,9 posto. Slično, u 2022. godini ostvareno je 30,9 posto više noćenja stranih turista nego godinu dana ranije, dok su noćenja domaćih turista zabilježila rast od 5,4 posto. U strukturi ukupnih dolazaka i noćenja prevladavaju strani turisti, koji ostvaruju 90,8 posto dolazaka i 98,7 posto noćenja.

Ipak, usprkos pozitivnim kretanjima, u 2022. godini nije dosegnuta razina iz pretpandemijske 2019. U usporedbi s 2019., prošle je godine ostvareno 23 posto manje noćenja i 35 posto manje dolazaka (slika 11).

— Tablica 3.
Glavni sektorski pokazatelji, 2018. – 2022.

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Broj noćenja (u milijunima)	89,7	91,2	40,8	70,2	90,0
Broj dolazaka (u milijunima)	18,7	19,6	7,0	12,8	17,8
Prihodi od turizma (u milijardama eura)	9,5	10,5	4,8	9,1	13,1
Udio djelatnosti u BDP-u (u %)	n.p.	11,8	n.p.	n.p.	n.p.
Udio djelatnosti u izvozu (u %)	36,4	37,3	22,7	31,4	32,6
Udio noćenja u Istri (% noćenja)	29,9	28,9	28,1	31	30,8
Broj stalnih postelja (u tisućama)	1.118,2	1.160,1	1.049,1	1.086,6	1.128,5

Izvori: Državni zavod za statistiku i Hrvatska narodna banka.

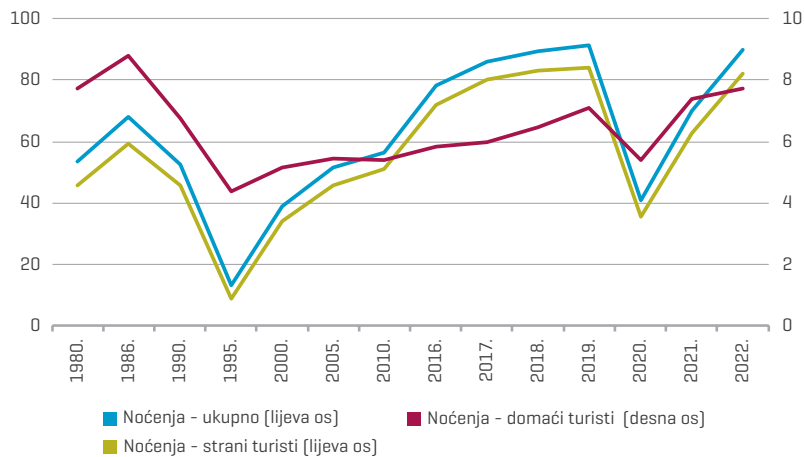
Turistima je u 2022. godini bilo na raspolaganju 432.722 sobe, apartmana i mjesta za kampiranje s ukupno 1,1 milijun stalnih postelja. U odnosu

na 2021., prošle je godine turistima na raspolaganju bilo 16.227 soba, apartmana i mjesta za kampiranje te 37.535 stalnih postelja više. Prosječan broj noćenja po dolasku turista u 2022. godini iznosio je 5,5, dok se 2021. godine prosječan turist u turističkoj destinaciji zadržavao duže, 5,8 noći.

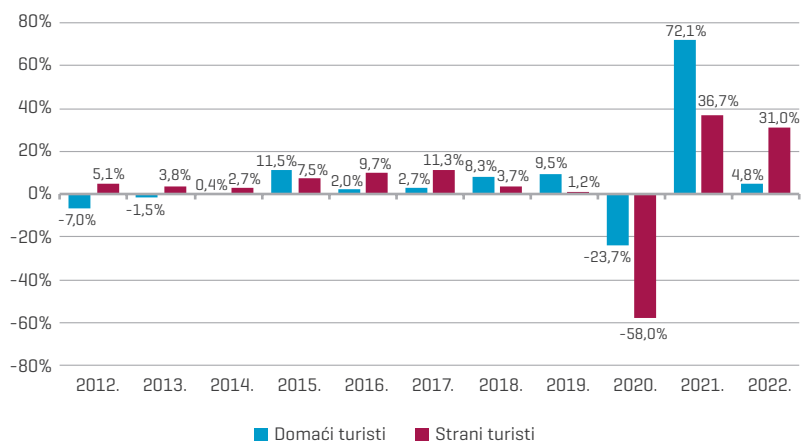
Slika 11.
Noćenja turista u Hrvatskoj, u milijunima, 1980. – 2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Slika 12.
Međugodišnje stope promjene broja noćenja domaćih i stranih turista od 2012. do 2022. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Pozitivna kretanja turizma u Hrvatskoj u 2022. godini potvrđuju i financijski pokazatelji. Ukupni prihodi u turizmu od stranih gostiju prošle su godine iznosili 13,1 milijardu eura, što je 24,4 posto iznad razine iz 2019. (10,5 milijardi). U usporedbi s 2021. godinom, ukupni prihodi turizma od stranih gostiju gotovo bilježe rast od 43,6 posto. U strukturi deviznih prihoda od turizma prevladavaju prihodi ostvareni od privatnih putovanja (98,1 posto), dok prihodi na temelju poslovnih putovanja stranih gostiju čine svega 1,9 posto ukupnih deviznih prihoda u turizmu.

Turizam u Hrvatskoj obilježava izrazita sezonalnost, koja je pored klimatskih faktora uvjetovana i strukturom smještajnih kapaciteta, brojem i rasporedom školskih i državnih praznika, kao i godišnjih odmora. Najveći dio turističkih smještajnih kapaciteta u Hrvatskoj čini privatni smještaj zajedno s kampovima, koji većinu svog poslovanja ostvaruju za vrijeme ljetne sezone [tablica 4]. Privatni smještaj u ukupnom broju postelja sudjeluje sa 64 posto, a kampovi i prostori za kampiranje s 21,6 posto. Pod privatnim smještajem podrazumijevaju se sobe, apartmani, studio-apartmani i kuće za kraći odmor. Hotelski smještajni kapaciteti¹ čine svega 14,3 posto ukupnog broja postelja [2022.].

Tablica 4.

Struktura smještajnih objekata prema broju postelja*, 2021. i 2022.

	Ukupan broj postelja*		Struktura (ukupno = 100)	
	2021.	2022.	2021.	2022.
Hoteli i sličan smještaj	172.807	177.760	14,4%	14,3%
Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	762.996	795.249	63,5%	64,0%
Kampovi i prostori za kampiranje	264.101	269.174	22,0%	21,6%
Ostali smještaj	935	1.280	0,1%	0,1%
Ukupno	1.200.839	1.246.463	100,0%	100,0%

Napomena: * Ukupan broj postelja uključuje stalne i pomoćne postelje.

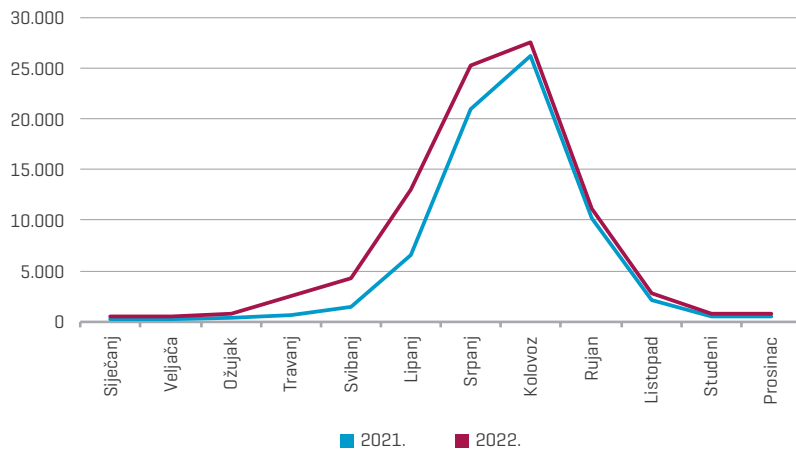
Izvor: Državni zavod za statistiku.

Izraženu sezonalnost turizma u Hrvatskoj potvrđuju mjesečni podaci o kretanju broja ostvarenih noćenja turista. Više od tri četvrtine (85,5 posto) ukupnog godišnjeg broja noćenja turista u 2022. godini ostvarilo se tijekom ljetnih mjeseci lipnja, srpnja, kolovoza i rujna, pri čemu na kolovoz otpada 30,6 posto, a na srpanj 28,1 posto ukupnog broja ostvarenih noćenja [slika 13]. Zanimljivo je da je u usporedbi s 2021. godinom najveći relativni porast broja noćenja zabilježen u mjesecima prvog dijela godine, i to u travnju, u kojem je bilo gotovo 4 puta više noćenja (2,5 milijuna naspram 668 tisuća), svibnju (rast od 183,9 posto), veljači (132,7 posto), ožujku (125,6 posto) i siječnju (102,8 posto).

¹ Pod kategorijom „hotela“ obuhvaćeni su hoteli baštine, aparthoteli, integrirani hoteli, difuzni hoteli, lječilišni hoteli i hoteli posebnog standarda, a pod kategorijom „sličnog smještaja“ turistička naselja, turistički apartmani, pansioni i guest house.

Slika 13.
Kretanje noćenja
turista u Hrvatskoj po
mjesecima, u milijunima,
2021. i 2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Turistički rezultati na razini županija u 2022. godini

Jadranska Hrvatska je i prema dolascima i prema noćenjima najznačajnija hrvatska turistička regija. Na prostoru sedam obalnih županija 2022. godine ostvareno je 95,1 posto svih noćenja i 87,8 posto svih dolazaka turista u Hrvatskoj. Čak 67 posto svih noćenja turista u 2022. godini ostvareno je u tri županije, Istarskoj [27,7 milijuna noćenja], Splitsko-dalmatinskoj [17,1 milijun noćenja] i Primorsko-goranskoj [15,5 milijuna noćenja].

U 2022. godini sve županije (uključujući i Grad Zagreb) ostvaruju snažan porast broja noćenja turista u odnosu na prethodnu godinu (tablica 5). Među županijama Jadranske Hrvatske, najsnažniji međugodišnji rast zabilježen je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, od visokih 53,3 posto, iza koje slijede Istarska i Ličko-senjska županija s međugodišnjim rastom broja noćenja turista od 27,4 odnosno 27,2 posto. Među županijama kontinentalnog dijela zemlje najveći međugodišnji rast broja noćenja turista zabilježen je u Vukovarsko-srijemskoj županiji (82,1 posto), iza koje slijede Sisačko-moslavačka i Požeško-slavonska županija s međugodišnjim rastom turističkog prometa od 69,2 posto odnosno 62,1 posto. Značajan međugodišnji rast broja noćenja u 2022. godini bilježi i Grad Zagreb, i to od 60,4 posto.

Turisti se očekivano u prosjeku duže zadržavaju u turističkim odredištima obalnih županija (slike 14 i 15). U turističkim destinacijama Jadranske Hrvatske 2022. godine prosječni broj noćenja po dolasku turista iznosio je 5,5, dok je u Sjevernoj Hrvatskoj iznosio znatno manje, 2,1 noćenje. Zatim slijede Grad Zagreb i Panonska Hrvatska s 2 noćenja po dolasku turista.

SEZONALNOST HRVATSKOG TURIZMA JE PORED KLIMATSKIH FAKTORA UVJETOVANA I STRUKTUROM SMJEŠTAJNIH KAPACITETA, BROJEM I RASPOREDOM ŠKOLSKIH I DRŽAVNIH PRAZNIKA, KAO I GODIŠNJIH ODMORA.

Tablica 5.
Broj noćenja turista
po županijama, 2021. i
2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

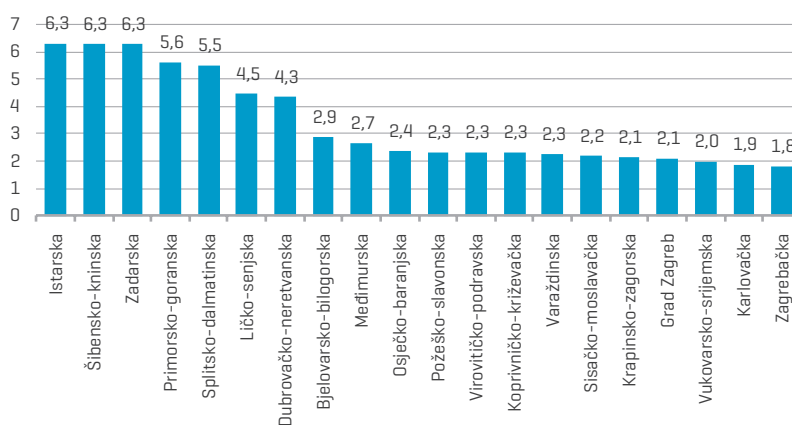
Županija	Noćenja		Indeks promjene 2022. 2021.
	2021.	2022.	
Istarska	21.734.119	27.690.426	127,4
Splitsko-dalmatinska	13.473.405	17.085.151	126,8
Primorsko-goranska	12.446.206	15.512.719	124,6
Zadarska	8.276.797	10.066.168	121,6
Dubrovačko-neretvanska	4.704.438	7.210.748	153,3
Šibensko-kninska	4.383.093	5.226.083	119,2
Ličko-senjska	2.213.140	2.815.862	127,2
Grad Zagreb	1.375.248	2.206.044	160,4
Karlovačka	400.388	553.213	138,2
Krapinsko-zagorska	315.268	383.672	121,7
Zagrebačka	150.760	229.238	152,1
Osječko-baranjska	161.056	218.462	135,6
Međimurska	144.061	203.937	141,6
Varaždinska	148.509	202.467	136,3
Vukovarsko-srijemska	67.903	123.683	182,1
Bjelovarsko-bilogorska	49.042	68.319	139,3
Požeško-slavonska	37.669	61.067	162,1
Brodsko-posavska	39.503	58.118	147,1
Sisačko-moslavačka	32.801	55.490	169,2
Koprivničko-križevačka	27.561	36.987	134,2
Virovitičko-podravska	20.992	32.323	154,0

Promotri li se prosječna dužina boravka turista prema rezidentnosti turista, za Jadransku Hrvatsku je karakteristično da se strani gosti u prosjeku zadržavaju značajno duže od domaćih [5,7 naspram 3,6 noćenja], dok je u turističkim destinacijama kontinentalnih regija ta razlika neznatna [2,1 naspram 2 noćenja]. Gledano po županijama, najveća razlika između

duljine boravka stranih i domaćih turista zabilježena je 2022. u turističkim odredištima Istarske županije, u kojima se strani turisti u prosjeku zadržavaju dvostruko duže od domaćih te po dolasku bilježe 6,3 noćenja, dok domaći turisti u prosjeku ostvaruju 3 noćenja. Strani turisti su se 2022. najduže zadržavali u Istarskoj, Šibensko-kninskoj i Zadarskoj županiji, po 6,3 noćenja. Slično, domaći turisti su se u prosjeku najduže zadržavali u Zadarskoj županiji (4,6 noćenja), iz koje slijede Šibensko-kninska s 4,2 noćenja i Splitsko-dalmatinska županija s 3,8 noćenja. Među obalnim županijama je najmanji prosječan broj noćenja po dolasku stranog turista ostvaren u Dubrovačko-neretvanskoj (4,3 noćenja) i Ličko-senjskoj županiji (4,5 noćenja), dok se domaći turisti u prosjeku najkraće zadržavaju u Istarskoj županiji (3 noćenja). Zanimljiv je podatak da se u nekim turističkim destinacijama kontinentalnog dijela zemlje domaći turisti u prosjeku zadržavaju neznatno duže od stranih. To su destinacije na području Sisačko-moslavačke, Požeško-slavonske, Karlovačke, Brodsko-posavske, Krapinsko-zagorske i Bjelovarsko-bilogorske županije.

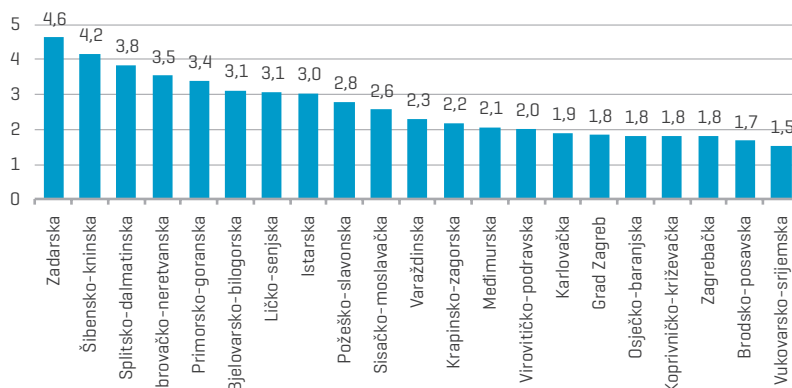
Slika 14.
Prosječni broj noćenja po dolasku stranih turista po županijama, 2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Slika 15.
Prosječni broj noćenja po dolasku domaćih turista po županijama, 2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

_Tablica 6.

Destinacije Jadranske Hrvatske sa zabilježenih više od milijun noćenja turista u 2022. godini

	Dolasci	Noćenja	Stopa promjene noćenja 2022. 2021.	Prosječni broj noćenja po dolasku
Rovinj	700.302	4.096.236	21,2%	5,8
Dubrovnik	1.029.559	3.483.909	86,7%	3,4
Poreč	594.376	3.230.901	32,3%	5,4
Medulin	437.367	2.741.106	27,5%	6,3
Split	786.592	2.620.705	52,8%	3,3
Umag	503.189	2.596.321	37,5%	5,2
Zadar	514.148	1.982.159	30,6%	3,9
Funtana	288.337	1.975.583	23,9%	6,9
Mali Lošinj	283.243	1.961.412	17,5%	6,9
Pula	399.587	1.928.156	32,7%	4,8
Tar-Vabriga	253.637	1.873.753	26,7%	7,4
Novalja	283.760	1.824.638	24,9%	6,4
Crikvenica	350.029	1.820.173	27,8%	5,2
Vrsar	228.404	1.719.467	24,1%	7,5
Makarska	284.902	1.568.850	36,1%	5,5
Krk	246.352	1.404.119	25,2%	5,7
Šibenik	288.004	1.391.709	20,7%	4,8
Opatija	389.308	1.298.281	43,2%	3,3
Labin	227.932	1.272.650	32,3%	5,6
Rab	173.949	1.248.620	14,7%	7,2
Novigrad	222.341	1.189.322	27,7%	5,3
Nin	154.920	1.164.057	28,2%	7,5
Vodice	211.256	1.152.309	29,3%	5,5
Fažana	144.593	1.074.292	30,1%	7,4
Baška	177.982	1.007.383	20,2%	5,7

Izvor: Sistematizacija i izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

“**Najpopularnija turistička destinacija u Hrvatskoj u 2022. godini bio je Rovinj s 4,1 milijunom noćenja, iza kojeg slijede Dubrovnik s 3,4 i Poreč s 3,2 milijuna noćenja.**

Gledano na razini pojedinačnih turističkih destinacija Jadranske Hrvatske, više od milijun noćenja u 2022. godini ostvareno je u 25 obalnih destinacija i Gradu Zagrebu (tablica 6). Za usporedbu, godinu dana ranije tu brojku ostvarilo je 19 destinacija. Najpopularnije turističke destinacije u Hrvatskoj u 2022. godini bile su Rovinj s 4,1 milijunom noćenja, Dubrovnik s 3,4 milijuna i Poreč s 3,2 milijuna noćenja. Destinacije koje su u 2022. godini ostvarile više od milijun noćenja, a nisu godinu dana ranije su: Baška, Fažana, Nin, Novigrad, Opatija i Vodice. Svih 26 destinacija ostvaruje međugodišnji rast turističkog prometa u 2022. godini. Pritom predvodi Dubrovnik s rastom

broja noćenja od 86,7 posto, iza kojeg slijede Split s rastom od 52,8 posto i Opatija s rastom od 43,2 posto. U promatranim priobalnim i otočnim destinacijama, turisti su se prošle godine u prosjeku najkraće zadržavali u Opatiji i Splitu (3,3 noći), a najduže boravili u Vrsaru i Ninu (po 7,5 noći), te zatim u Tar-Vabrigi i Fažani (7,4 noći).

Promatrajući turistički promet ostvaren na razini destinacija kontinentalnog dijela zemlje², očekivano najviše noćenja u 2022. godini bilježi Grad Zagreb – 2,2 milijuna (tablica 7).

Tablica 7.

Destinacije kontinentalnog dijela zemlje sa zabilježenih više od 20.000 noćenja turista u 2022. godini

	Dolasci 2022.	Noćenja 2022.	Stopa promjene noćenja 2022. 2021.	Prosječni broj noćenja po dolasku 2022.
Grad Zagreb	1.078.669	2.206.044	60,4%	2,0
Rakovica	146.647	262.711	33,1%	1,8
Tuhelj	66.614	167.086	24,7%	2,5
Sveti Martin na Muri	57.773	140.013	39,8%	2,4
Osijek	65.122	131.879	35,7%	2,0
Slunj	37.743	88.771	69,2%	2,4
Stubičke Toplice	32.403	81.056	31,2%	2,5
Varaždin	34.221	67.241	25,8%	2,0
Velika Gorica	39.201	65.098	68,2%	1,7
Karlovac	38.390	62.885	55,9%	1,6
Vukovar	37.660	57.610	190,8%	1,5
Daruvar	12.867	47.317	36,8%	3,7
Vinkovci	24.945	45.577	36,8%	1,8
Varaždinske Toplice	12.683	45.066	98,9%	3,6
Duga Resa	19.773	42.847	25,7%	2,2
Slavonski Brod	24.121	37.953	49,3%	1,6
Sveta Nedelja	23.536	37.457	47,6%	1,6
Ogulin	20.097	35.309	6,1%	1,8
Jastrebarsko	21.740	33.161	76,0%	1,5
Krapinske Toplice	13.697	29.860	12,1%	2,2
Ivanić-Grad	10.426	29.120	15,8%	2,8
Samobor	15.810	28.669	54,4%	1,8
Čakovec	13.711	27.241	36,6%	2,0
Donja Stubica	12.829	26.631	-13,2%	2,1
Lipik	2.224	20.077	156,7%	9,0

Izvor: Sistematizacija i izračun autorice prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

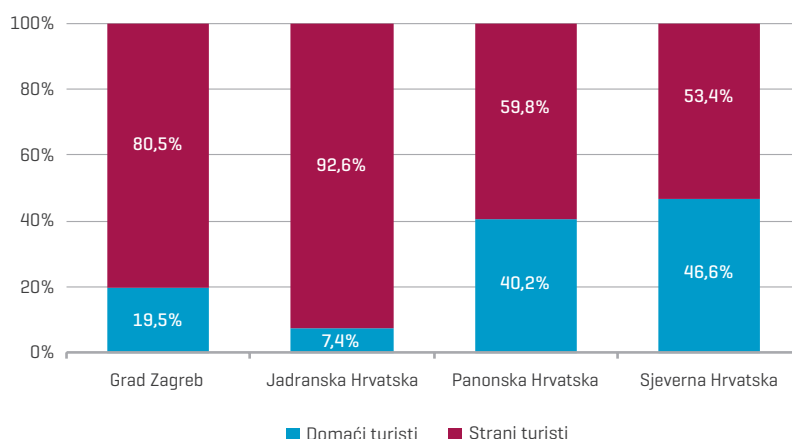
² Destinacije koje su smještene na području dosadašnje NUTS2 regije Kontinentalne Hrvatske, odnosno na prostoru trenutno važećih NUTS2 regija Panonske Hrvatske, Sjeverne Hrvatske i Grada Zagreba.

Zatim slijedi Rakovica s 262.711 noćenja te Tuhelj sa 167.086 noćenja. Od ukupno 336 lokalnih destinacija u kontinentalnim županijama Hrvatske, svega njih pet bilježi više od 100.000 noćenja. To su: Grad Zagreb, Rakovica, Tuhelj, Sveti Martin na Muri i Osijek. Za usporedbu, prošle godine u ovu grupu nije ulazio Osijek s tada ostvarenih 97.208 noćenja. Samo na Grad Zagreb otpada 51,6 posto noćenja turista ostvarenih na području kontinentalnog dijela Hrvatske 2022. godine. Svega šest destinacija bilježi više od 50.000, a manje od 100.000 noćenja, dok njih 14 ostvaruje između 20 i 50 tisuća noćenja. Usporedi li se ostvareni broj noćenja u 2022. godini s prethodnom godinom, vidljiv je rast u gotovo svim promatranim destinacijama, s iznimkom Donje Stubice u kojoj je broj noćenja turista smanjen za 13,2 posto. Najveći međugodišnji porast broja noćenja turista zabilježen je u Vukovaru (190,8 posto), iza kojeg slijede Lipik s međugodišnjim rastom od 157 posto i Varaždinske Toplice s 98,9 posto. Turisti su se u 2022. godini u prosjeku najkraće zadržavali u Vukovaru i Jastrebarskom (po 1,5 noći), dok su najduže boravili u Lipiku, čak 9 noći, te zatim u Daruvaru (3,7 noći) i Varaždinskim Toplicama (3,6 noći).

Slika 16 prikazuje strukturu turističke potražnje na razini prostornih cjelina Jadranske Hrvatske, Panonske Hrvatske, Sjeverne Hrvatske i Grada Zagreba (NUTS2 regije). Strani turisti prevladavaju u strukturi noćenja i dolazaka turista u Jadranskoj Hrvatskoj (92,6 posto ukupnog broja noćenja) i Gradu Zagrebu (80,5 posto). Premda i u destinacijama Panonske i Sjeverne Hrvatske više od polovice turističkih noćenja čine noćenja stranih turista, one se ipak u značajnoj mjeri oslanjaju i na domaću turističku potražnju. Domaći turisti tako su prošle godine ostvarili 46,6 posto ukupnog broja turističkih noćenja Sjeverne Hrvatske i 40,2 posto ukupnog broja turističkih noćenja Panonske Hrvatske.

Slika 16.
Noćenja turista, Grad Zagreb, Jadranska Hrvatska, Panonska Hrvatska i Sjeverna Hrvatska, 2022.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Glavna emitivna tržišta stranih posjetitelja prema državi podrijetla u 2022. godini

“ Najviše dolazaka i noćenja u 2022. ostvarili su turisti iz Njemačke, 21,4 posto ukupno ostvarenih stranih dolazaka i 28,6 posto ukupno ostvarenih noćenja stranih turista.

Gledano prema emitivnim tržištima, najviše dolazaka i noćenja i u 2022. ostvarili su turisti iz Njemačke, i to 3,3 milijuna dolazaka [21,4 posto ukupno ostvarenih stranih dolazaka] i 23,6 milijuna noćenja [28,6 posto ukupno ostvarenih noćenja stranih turista] [tablica 8]. Zatim prema udjelu u ukupnom broju ostvarenih noćenja stranih turista slijede turisti iz Slovenije [9,1 posto], Austrije [9 posto], Poljske [7,7 posto] i Češke [6,7 posto]. Noćenja koja su ostvarili turisti iz navedenih pet zemalja čine 61 posto ukupnog broja noćenja stranih turista u Hrvatskoj 2022. godine. Pribroje li im se noćenja koja su ostvarili turisti iz Italije, Ujedinjenog Kraljevstva, Nizozemske i Mađarske, vidljivo je da turisti iz svega devet zemalja ostvaruju 80,9 posto ukupnog turističkog prometa stranih turista u Hrvatskoj prošle godine. Gledano na međugodišnjoj razini, u 2022. godini su turisti iz glavnih emitivnih tržišta ostvarili veći broj noćenja nego godinu dana ranije. Pritom je najveći međugodišnji porast broja noćenja zabilježen kod turista iz Ujedinjenog Kraljevstva, i to od visokih 210,2 posto, iza kojih slijede turisti iz Italije koji su ostvarili 95,2 posto noćenja više, te nizozemski turisti s povećanjem broja ostvarenih noćenja od 45,8 posto. U prosjeku su se prošle godine u turističkim destinacijama Hrvatske najduže zadržavali turisti iz Njemačke [7,2 noći] i Češke [6,6 noći], a najkraće talijanski turisti [4,3 noći].

Tablica 8.
Glavna emitivna tržišta stranih posjetitelja prema državi podrijetla u 2022. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku.

	Broj noćenja 2021.	Broj noćenja 2022.	Indeks	Struktura noćenja 2022., %	Broj noćenja po dolasku 2022.
Njemačka	19.931.221	23.555.423	118,2	28,6	7,2
Slovenija	6.127.362	7.470.057	121,9	9,1	5,3
Austrija	5.682.370	7.439.907	130,9	9,0	5,1
Poljska	6.287.267	6.335.512	100,8	7,7	6,3
Češka	4.783.597	5.508.190	115,1	6,7	6,6
Italija	1.996.481	3.897.516	195,2	4,7	4,3
Ujedinjeno Kraljevstvo	1.096.876	3.402.723	310,2	4,1	4,9
Nizozemska	2.153.507	3.139.135	145,8	3,8	5,9
Slovačka	2.189.144	3.071.636	140,3	3,7	6,4
Mađarska	2.286.255	2.808.907	122,9	3,4	4,9
% od ukupnog broja noćenja stranih turista	81,0	80,9	-		

Slika 17 prikazuje usporedbu strukture noćenja stranih i domaćih turista prema vrsti smještajnog objekta u 2022. godini. Smještajni objekti razvrstani su sukladno NKD-u 2007. u četiri skupine unutar odjeljka 55 „Smještaj“:

MEĐU GLAVNIM EMITIVNIM TRŽIŠTIMA HRVATSKOG TURIZMA NAJVEĆI PORAST BROJA NOĆENJA U 2022. GODINI IMALI SU GOSTI IZ UJEDINJENOG KRALJEVSTVA U VISINI OD 210,2 POSTO.

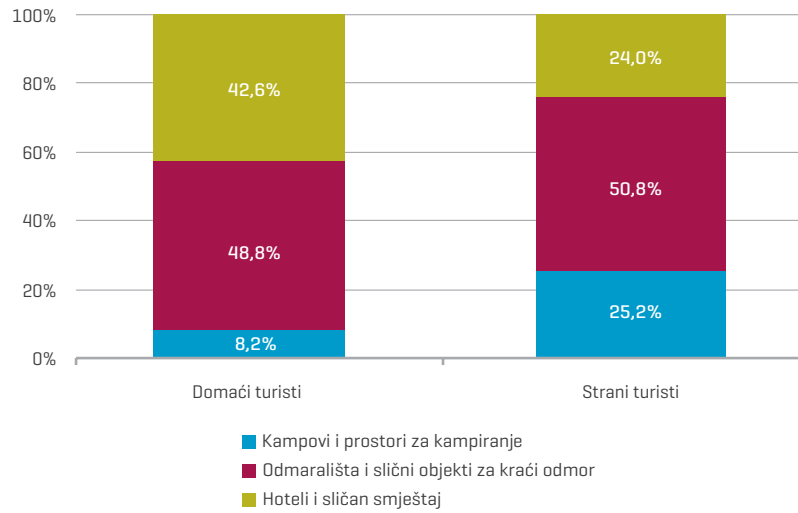
skupina 55.1 „Hoteli i sličan smještaj“, skupina 55.2 „Odmarališta i slični objekti za kraći odmor“, skupina 55.3 „Kampovi i prostori za kampiranje“ te skupina 55.9 „Ostali smještaj“. Najviše noćenja stranih turista, 41,8 milijuna, ostvareno je u odmaralištima i sličnim objektima [50,8 posto ukupno ostvarenih noćenja stranih turista]. Zatim slijede kampovi i prostori za kampiranje s ostvarenih 19,7 milijuna noćenja stranih turista, odnosno 25,2 posto. Premda se najmanji dio ukupnog broja noćenja stranih turista i prošle godine ostvario u hotelima i sličnom smještaju, 19,7 milijuna, on se značajno povećao u odnosu na 2021. godinu kada je ta brojka iznosila 12,9 milijuna [rast od 52,7 posto]. Udio noćenja stranih turista u hotelima i sličnom smještaju povećao se s 20,5 posto u 2021. na 24 posto u 2022. godini. Usporedi li se ova struktura sa strukturom noćenja domaćih turista, najveća razlika u odnosu na domaće turiste uočava se kod hotela i sličnog smještaja te kod kampova i prostora za kampiranje. U hotelima i sličnom smještaju domaći su turisti prošle godine ostvarili 42,6 posto ukupnog broja noćenja domaćih turista, što je iznad udjela stranih turista od 24 posto. S druge strane, u kampovima i prostorima za kampiranje ostvareno je svega 8,2 posto ukupnog broja noćenja domaćih turista, što je značajno ispod udjela u strukturi noćenja stranih turista koji je iznosio već spomenutih 25,2 posto. Općenito se može primijetiti kako je u odnosu na 2021. godinu prošle godine došlo do snažnog rasta ukupnog broja noćenja stranih turista u svim smještajnim objektima, dok je u slučaju domaćih turista rast zabilježen samo kada je riječ o noćenjima u hotelima i sličnom smještaju. U slučaju stranih gostiju, najsnažniji međugodišnji porast broja noćenja zabilježen je u hotelima i sličnom smještaju, od 52,8 posto, dok odmarališta i slični objekti za kraći odmor bilježe rast noćenja od 26,3 posto, a kampovi i prostori za kampiranje od 23,3 posto. Domaći gosti pak u 2022. godini ostvaruju 18,1 posto više noćenja u hotelima i sličnom smještaju nego 2021. godine. Istovremeno, u kampovima i prostorima za kampiranje prošle je godine zabilježen pad noćenja domaćih turista od 3,6 posto, a u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor od 2,1 posto.

Slika 17.
Struktura noćenja stranih i domaćih turista prema vrsti smještajnih objekata u 2022. godini

Napomena: Razlika do 100% se odnosi na kategoriju „Ostali smještaj“.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

Značaj turizma u gospodarstvu Republike Hrvatske

— Kada je riječ o statističkom praćenju turizma, važno je napomenuti da turizam nije definiran kao zasebna kategorija (područje, odjeljak, skupina djelatnosti ili razred) unutar Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. (NKD 2007.)³, već se radi o skupu različitih djelatnosti, što otežava procjene njegova značaja za cjelokupno gospodarstvo. Prilikom procjenjivanja izravnoga ekonomskog doprinosa turizma nacionalnom gospodarstvu koristi se satelitski račun turizma. Satelitski račun turizma predstavlja dodatak Sustavu nacionalnih računa (SNA) i osmišljen je kako bi se omogućilo bolje uključivanje statistike turizma u statistiku nacionalnih računa. Državni zavod za statistiku je u siječnju 2022. godine po drugi put objavio rezultate izračuna ekonomske važnosti turizma za hrvatsko gospodarstvo sukladno metodologiji satelitskog računa turizma. Prethodni izračun ekonomske važnosti turizma utemeljen na metodologiji satelitskog računa turizma DZS je objavio u siječnju 2019. za 2016. godinu, a prvi izračun je objavio Institut za turizam 2014. za 2011. godinu.

Prema satelitskom računu turizma, udio sektora turizma u bruto domaćem proizvodu (BDP-u) Hrvatske za 2019. godinu iznosio je 11,8 posto (tablica 9). Usporedbe radi, 2011. godine sektor turizma činio je 10,4 posto BDP-a Hrvatske (Institut za turizam, 2014), a 2014. 11,4 posto (DZS, 2019). Pored udjela turizma u BDP-u nacionalnog gospodarstva, najvažniji pokazatelji izvedeni iz satelitskog računa turizma su: vrijednost unutarnje turističke potrošnje, dolazni turistički izdaci, domaći turistički izdaci, bruto dodana vrijednost (BDV) turističkih djelatnosti i izravna bruto dodana vrijednost turizma.

Prema procjenama za 2019. godinu, unutarnja turistička potrošnja iznosila je 91,7 milijardi kuna, od čega su unutarnji turistički izdaci iznosili 89,6 milijardi kuna (97,7 posto), dok su ostale sastavnice potrošnje iznosile 2,1 milijardu kuna (2,3 posto) (tablica 10). Promotri li se struktura unutarnje

³ Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. je klasifikacija svih ekonomskih djelatnosti Republike Hrvatske i koristi se za prikupljanje, upisivanje, obradu, objavu i diseminaciju statističkih podataka, a u primjeni je od 1. siječnja 2008. godine. Također, koristi se i za razvrstavanje poslovnih subjekata (pravnih i fizičkih osoba) kao i za vođenje poslovnih registara. NKD 2007. usklađen je sa statističkom klasifikacijom ekonomskih djelatnosti EU-a – NACE Rev. 2.

UDIO SEKTORA TURIZMA U BRUTO DOMAĆEM PROIZVODU HRVATSKE ZA 2019. GODINU IZNOSIO JE 11,8 POSTO.

turističke potrošnje prema rezidentnosti turista, vidljivo je da prevladava potrošnja stranih turista s udjelom od 87 posto (78 milijardi kuna), dok izdaci domaćih turista čine tek 13 posto (11,7 milijardi kuna) turističke potrošnje. U ukupnim izdacima stranih turista prevladavaju izdaci turista koji su ostvarili barem jedno noćenje te čine 94 posto ukupnih izdataka, dok jednodnevni posjetitelji ostvaruju 6 posto dolaznih turističkih izdataka. Nadalje, prema procjenama za 2019. godinu, turističke djelatnosti ostvarile su bruto dodanu vrijednost u visini od 82,8 milijardi kuna, odnosno 24,4 posto ukupno ostvarene bruto dodane vrijednosti te godine (tablica 9).

Tablica 9.
Bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti, izravna bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti i izravni bruto domaći proizvod turizma u 2016. i 2019. godini

Napomena: * p.b. – postotni bod.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

	2016.	2019.	Indeks 2019./2016.
Bruto dodana vrijednost turističkih djelatnosti, u milijunima kuna	69.948	82.840	118,4
Udio bruto dodane vrijednosti turističkih djelatnosti u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti	24,0%	24,4%	0,40 p.b.*
Izravna bruto dodana vrijednost turizma, u milijunima kuna	31.734	38.509	121,3
Udio izravne bruto dodane vrijednosti turizma u ukupnoj bruto dodanoj vrijednosti	10,9%	11,35%	0,45 p.b.*
Izravni BDP turizma, u milijunima kuna	40.040	48.739	121,7
Udio turizma u BDP-u	11,4%	11,8%	0,4 p.b.*

Tablica 10.
Unutarnja turistička potrošnja, u milijunima kuna, 2016. i 2019.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

	2016.	2019.	Indeks 2019./2016.
Unutarnji turistički izdaci	76.955	89.642	116,5
dolazni	66.433	77.968	117,4
domaći	10.523	11.674	110,9
Ostale sastavnice turističke potrošnje	1.661	2.081	125,3
Ukupna unutarnja turistička potrošnja	78.616	91.724	116,7

“ Poduzeća turističkog sektora čine više od petine (20,8 posto) ukupnog broja poduzeća u Hrvatskoj 2021. godine i na njih otpada 13,7 posto ukupne zaposlenosti poduzetničkog sektora.

Na taj način procijenjena bruto dodana vrijednost predstavlja zbroj ukupne bruto dodane vrijednosti svih poslovnih jedinica koje pripadaju turističkim djelatnostima, bez obzira na to pruža li se sva proizvodnja posjetiteljima i neovisno o stupnju specijalizacije procesa proizvodnje. U usporedbi s 2016. godinom, BDV turističkih djelatnosti zabilježio je nominalni rast od 18,4 posto. Izravna bruto dodana vrijednost turizma koja se računa kao zbroj dijela bruto dodane vrijednosti koju u gospodarstvu stvaraju turističke djelatnosti ili ostale djelatnosti koje služe izravno posjetiteljima u odgovoru na unutarnju turističku potrošnju bila je niža i iznosila 38,5 milijardi kuna te je činila 11,35 posto ukupnog BDV-a (tablica 9). Za usporedbu, izravna bruto dodana vrijednost turizma 2016. godine iznosila je 31,7 milijardi kuna, odnosno 10,9 posto ukupnog BDV-a. Turistički omjer (omjer unutarnje turističke potrošnje i ukupne ponude dobara i usluga) u 2019. iznosio je 0,0948, što znači da je 9,5 posto ukupne ponude dobara i usluga korišteno za podmirenje turističke potražnje.

Za procjenu doprinosa turističkog sektora broju poduzeća i ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva korištena je metodologija Eurostata. Prema toj je metodologiji sektor turizma sastavljen od pet djelatnosti: djelatnosti prijevoza, djelatnosti pružanja smještaja, djelatnosti pripreme i posluživanja hrane i pića, djelatnosti iznajmljivanja i zakupa motornih vozila te djelatnosti putničkih agencija. Obuhvat djelatnosti temelji se na Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007.), i to na razini odjeljaka, skupina i razreda (4 znamenke). Djelatnost prijevoza obuhvaća sljedeće razrede: 4910 – Željeznički prijevoz putnika, međugradski, 4932 – Taksi služba, 4939 – Ostali kopneni prijevoz putnika, d. n., 5010 – Pomorski i obalni prijevoz putnika, 5030 – Prijevoz putnika unutrašnjim vodenim putovima te 5110 – Zračni prijevoz putnika. U djelatnost pružanja smještaja ulaze razredi iz područja H, odjeljka 55 (Smještaj): 5510 – Hoteli i sličan smještaj, 5520 – Odmarališta i slični objekti za kraći odmor i 5530 – Kampovi i prostori za kampiranje. Djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića obuhvaća razred 5610 – Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane i razred 5630 – Djelatnosti pripreme i usluživanja pića. Djelatnost iznajmljivanja i zakupa motornih vozila sačinjava razred 7721 – Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport, i skupina N771 – Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) motornih vozila. Djelatnost putničkih agencija obuhvaća cijeli odjeljak 79 – Putničke agencije, organizatori putovanja (turooperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima.

“ Turizam je 2022. godine ostvario devizne prihode u visini od 13,1 milijarde eura, što je 24,4 posto više od deviznih prihoda ostvarenih u pretpandemijskoj 2019. godini.

Posljednji podaci o broju zaposlenih i broju poduzeća na ovoj razini NKD-a dostupni su za 2021. godinu iz baze podataka Državnog zavoda za statistiku Strukturne poslovne statistike⁴.

U turizmu u Hrvatskoj su 2021. godine bila aktivna 29.942 poduzeća koja su zapošljavala 132.102 radnika. Poduzeća turističkog sektora čine oko petinu (20,8 posto) ukupnog broja poduzeća u Hrvatskoj 2021. godine i na njih otpada 13,7 posto ukupne zaposlenosti poduzetničkog sektora. Turistički sektor obilježava ispodprosječni broj zaposlenih po poduzeću, 4,4 zaposlena, dok prosjek na razini hrvatskog gospodarstva iznosi 6,7 zaposlenih po poduzeću. Promotri li se vrijednost ovog pokazatelja po pojedinim turističkim djelatnostima, vidljivo je da se kao izrazito radno intenzivna djelatnost ističe djelatnost pružanja smještaja s 10,5 zaposlenih po poduzeću. U ostalim se djelatnostima prosječan broj zaposlenih po poduzeću kretao u rasponu od 2,3 zaposlena po poduzeću u djelatnosti putničkih agencija do 4 zaposlena u djelatnosti ugostiteljstva.

Analiza strukture broja poslovnih subjekata po turističkim djelatnostima pokazuje kako više od polovice poduzeća, njih 17.092 (57,1 posto), čine poduzeća koja obavljaju djelatnost posluživanja hrane i pića, zatim slijede poduzeća registrirana u djelatnosti prijevoza (5.300 ili 17,7 posto) i poduzeća koja obavljaju djelatnost pružanja smještaja (3.272 ili 10,9 posto) (slika 18). Djelatnost iznajmljivanja vozila bilježi najmanji broj poslovnih subjekata, 1.550 (5,2 posto), dok putničke agencije čine 9,1 posto ukupnog broja poduzeća turističkog sektora u Hrvatskoj.

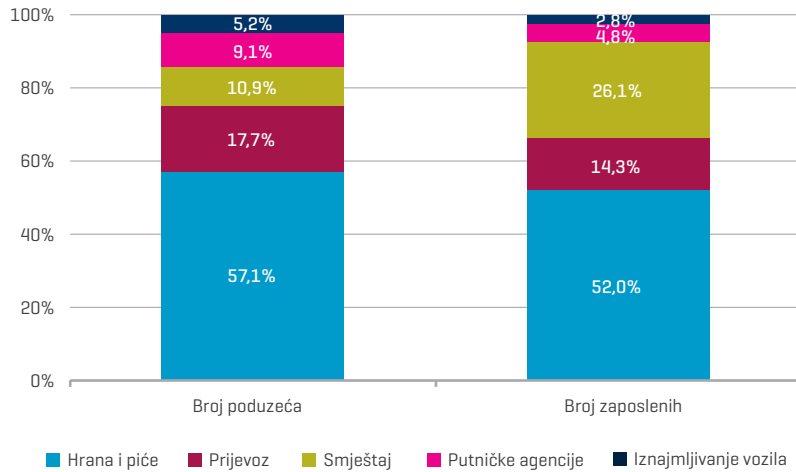
Struktura zaposlenosti po djelatnostima prikazuje u kojoj mjeri pojedine djelatnosti pridonose ukupnoj zaposlenosti sektora turizma (slika 18). Turističke djelatnosti s većim udjelom u ukupnom broju poduzeća ujedno su i djelatnosti s većim doprinosom zaposlenosti: djelatnost pripreme i usluživanja hrane i pića (52 posto), djelatnost pružanja smještaja (26,1 posto), prijevoz (14,3 posto), putničke agencije (4,8 posto) i djelatnost iznajmljivanja vozila (2,8 posto).

⁴ Strukturne poslovne statistike (SPS) osiguravaju informacije o prihodima i rashodima, zaposlenosti, produktivnosti, nacionalnoj i regionalnoj specijalizaciji, veličini poduzeća, investicijama itd. Podaci su prikazani prema područjima i odjeljcima Nacionalne klasifikacije djelatnosti 2007. (NKD 2007.). Obuhvaćena su aktivna poduzeća – pravne i fizičke osobe – koja su, prema glavnoj djelatnosti, svrstana u područja B do N, te u odjeljak 95 područja S NKD-a 2007.

Slika 18.
Struktura poduzeća i
struktura zaposlenosti
po djelatnostima sektora
turizma, 2021.

Izvor: Državni zavod za statistiku.

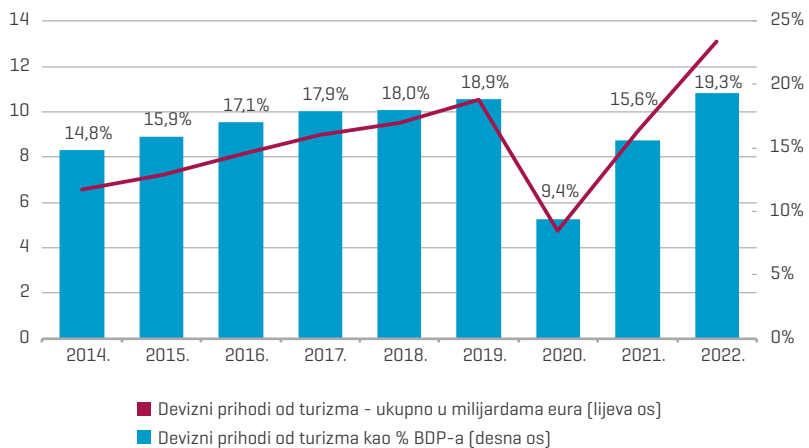

Hrvatski turizam je 2022. godine ostvario devizne prihode u visini od 13,1 milijarde eura, stvarajući tako 19,3 posto bruto domaćeg proizvoda⁵ [slika 19]. U 2022. godini po prvi put je premašena razina deviznih prihoda od stranih turista iz pretpandemijske 2019. godine od 10,5 milijardi eura.

Slika 19.
Devizni prihodi od
turizma u Hrvatskoj,
2014. – 2022.

Napomena: Udio deviznih prihoda u BDP-u za 2020. godinu procijenjen je na temelju podataka Eurostata.

Izvor: Hrvatska narodna banka.

⁵ Procjena na temelju podataka Hrvatske narodne banke.

— Najveća trgovačka društva

“ Najveće prihode u 2022. godini ostvarila su društva Valamar Riviera d.d. [331,2 milijuna eura] i Plava laguna d.d. [222,3 milijuna eura].

— Prema podacima Poslovne Hrvatske, u 2022. godini su u djelatnosti 55.10 „Hoteli i sličan smještaj“ bila aktivna 1.534 poslovna subjekta⁶ koja su ostvarila ukupne prihode od 2,7 milijardi eura. S obzirom na veličinu⁷ poslovnih subjekata, u 2022. godini bilo je 1.190 mikro, 261 malih, 67 srednje velikih i 16 velikih poduzeća. Analiza financijskih pokazatelja deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“ ukazuje na pozitivna kretanja sektora tijekom 2022. godine [tablica 11]. Osnovna obilježja poslovanja promatrane grupe turističkih poduzeća su povećanje prihoda i zaposlenosti te poslovanje s dobiti. Ukupni prihodi deset vodećih trgovačkih društava ovog sektora u 2022. godini iznosili su 1,2 milijarde eura i bili veći za 49,5 posto u odnosu na prethodnu godinu. Broj zaposlenih povećan je s ukupno 11.100 u 2021. na 12.702 u 2022. godini [rast od 14,4 posto]. Deset vodećih hotelskih poduzeća u 2022. godini ostvarilo je kumulativnu dobit u visini od 231,7 milijuna eura. Među deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“, svega je jedno društvo 2022. godinu zaključilo s negativnim poslovnim rezultatom, društvo Liburnia Riviera Hoteli d.d. s gubitkom od 2,0 milijuna eura. Najveću bruto dobit ostvarila su društva Valamar Riviera d.d. i Plava laguna d.d. u visini od 89,3 i 77,2 milijuna eura. Snažniji rast prihoda od rasta zaposlenosti doveo je do povećanja proizvodnosti rada na razini grupe deset vodećih društava ovog sektora sa 72,1 tisuće eura u 2021. na 94,2 tisuće eura u 2022. godini. Vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti za deset vodećih turističkih poduzeća u 2022. godini iznosila je 1,4, što u odnosu na 2021. godinu kada je iznosila 1,5 predstavlja poboljšanje. Prilikom tumačenja koeficijenta tekuće likvidnosti valja napomenuti kako su u djelatnostima poput turizma niže vrijednosti likvidnosti [uz preduvjet da su ostali pokazatelji poslovanja pozitivni] često povezane sa znatno kraćim rokovima plaćanja dobavljačima [30 do 60 dana] u usporedbi s rokovima za naplatu potraživanja. Koeficijent zaduženosti u 2022. godini iznosio je 0,35, što je za 6,7 posto ispod razine od 0,38 iz 2021. Zanimljiv

6 Obuhvat se odnosi samo na subjekte koji predaju godišnja financijska izvješća.

7 Prema Zakonu o računovodstvu [NN 78/15, 134/15] poduzetnici se ovisno o pokazateljima [ukupna aktiva, prihodi i prosječni broj radnika] razvrstavaju u četiri kategorije: mikro, mali, srednji i veliki poduzetnici. Mikro poduzetnici su subjekti s aktivom do 2,6 milijuna kuna, prihodima do 5,2 milijuna kuna i s godišnjim prosjekom od 10 zaposlenih. Mali poduzetnici su oni koji ne ulaze u kategoriju mikro poduzetnika i aktiva im iznosi do 30 milijuna kuna, prihodi do 60 milijuna kuna te u prosjeku godišnje zapošljavaju 50 zaposlenih. Srednji poduzetnici su oni koji ne ulaze u prve dvije kategorije i aktiva im iznosi do 150 milijuna kuna, prihodi do 300 milijuna kuna, a prosječan broj radnika tijekom poslovne godine je 250. Veliki poduzetnici prelaze pokazatelje za srednje poduzetnike u 2 od 3 kriterija.

U 2022. GODINI JE DESET VODEĆIH TRGOVAČKIH DRUŠTAVA DJELATNOSTI „HOTELI I SLIČAN SMJEŠTAJ“ OSTVARILO UKUPNE PRIHODE OD 1,2 MILIJARDE EURA, ŠTO JE 49,5 POSTO VIŠE NEGO PRETHODNE GODINE.

je podatak da deset vodećih trgovačkih društava u 2022. godini ostvaruje čak 43,6 posto ukupnih prihoda u djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“.

Tablica 11.

Prosječne vrijednosti odabranih pokazatelja poslovanja deset vodećih trgovačkih društava u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2021. i 2022. godini

Napomene: Bruto marža = bruto dobit/ukupan prihod*100; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; koeficijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; produktivnost = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvor: Poslovna Hrvatska.

	2021.	2022.	2022./2021.
Ukupni prihod (u milijunima eura)	800,2	1.196,7	149,5
Dobit prije oporezivanja (u milijunima eura)	92,4	231,7	250,7
Broj zaposlenih	11.100	12.702	114,4
Bruto marža (u %)	11,5	19,4	7,8
Proizvodnost rada (prihod u tisućama eura po zaposlenom)	72,1	94,2	130,7
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,25	0,37	144,0
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,5	1,4	91,3
Koeficijent ukupne zaduženosti	0,4	0,4	93,3

U tablici 12 prikazani su ključni pokazatelji poslovanja deset vodećih poduzeća iz hrvatskog turističkog sektora. Mjereno ukupnim prihodima, unutar deset vodećih društava turističkog sektora u 2022. godini nalaze se redom Valamar Riviera d.d., Plava laguna d.d., Maistra d.d., Arena Hospitality Group d.d., Imperial Riviera d.d., Sunce hoteli d.d., Jadranka turizam d.o.o., Jadranski luksuzni hoteli d.d., Liburnia Riviera Hoteli d.d. i HUP-Zagreb d.d.

Svih je deset vodećih poduzeća iz hrvatskog hotelijerskog sektora u 2022. godini ostvarilo rast ukupnih prihoda u odnosu na 2021. godinu. Najveće međugodišnje povećanje ukupnih prihoda zabilježilo je društvo Imperial Riviera d.d. [110,1 posto] iza kojeg slijede društva HUP-Zagreb d.d. s rastom od 78,1 posto te Plava laguna d.d. s rastom od 67,6 posto. U ostalim se društvima međugodišnji rast ukupnih prihoda kretao u rasponu od 26,9 posto [Arena Hospitality Group d.d.] do 54 posto [Liburnia Riviera Hoteli d.d.]. Pozitivna kretanja zabilježena su i kada je riječ o broju zaposlenih. Rast broja zaposlenih u odnosu na 2021. godinu obilježava svih deset vodećih društava ove djelatnosti. Društvo Imperial Riviera d.d. ostvaruje i najveći porast broja zaposlenih [67,3 posto].

Tablica 12.

Odabrani pokazatelji deset najvećih trgovačkih društava prema prihodima u 2022. godini

	Ukupni prihod (u mil. eura)	Bruto dobit (u mil. eura)	Koeficijent zaduženosti	Koeficijent tekuće likvidnosti	Bruto marža [%]	Produktivnost (u tis. eura)
Valamar Riviera d.d.	331,2	89,2	0,37	1,01	26,9	98.803,9
Plava laguna d.d.	222,3	77,2	0,31	2,27	34,7	112.534,9
Maistra d.d.	200,2	29,5	0,34	0,82	14,7	90.568,9
Arena Hospitality Group d.d.	83,8	9,7	0,34	1,98	11,6	116.436,1
Imperial Riviera d.d.	78,2	2,6	0,33	1,95	3,4	89.370,2
Sunce hoteli d.d.	62,4	3,5	0,36	1,00	5,6	68.867,8
Jadranka turizam d.o.o.	59,0	6,7	0,39	0,93	11,3	80.686,5
Jadranski luksuzni hoteli d.d.	57,7	12,1	0,50	1,09	21,0	92.277,4
Liburnia Riviera Hoteli d.d.	51,0	-2,0	0,45	0,90	-3,9	85.957,5
HUP-Zagreb d.d.	50,9	3,1	0,30	1,44	6,2	71.323,7

Napomene: Bruto marža = bruto dobit/ukupan prihod*100; koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze; koeficijent zaduženosti = ukupne obveze/ukupna imovina; produktivnost = ukupan prihod/broj zaposlenih.

Izvor: Poslovna Hrvatska.

Od deset najvećih trgovačkih društava u sektoru turizma u stopostotnom privatnom vlasništvu nalaze se Maistra d.d. (100 posto domaći kapital), Plava laguna d.d. (85 posto strani kapital), Jadranka turizam d.o.o. (100 posto domaći kapital), Sunce hoteli d.d. (100 posto domaći kapital) i Jadranski luksuzni hoteli d.d. (56 posto strani kapital). U mješovitom vlasništvu s udjelom privatnog vlasništva većim od 50 posto nalaze se Valamar Riviera d.d. (47 posto strani kapital), Arena Hospitality Group d.d. (1 posto strani kapital), Imperial Riviera d.d. (100 posto domaći kapital) i HUP-Zagreb d.d. (100 posto domaći kapital).

Tablica 13.

Deset vodećih trgovačkih društava u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u 2022. godini prema podrijetlu kapitala i vrsti vlasništva

	Podrijetlo kapitala	Vlasništvo
Valamar Riviera d.d.	47% strani kapital	> 50% privatno vlasništvo
Plava laguna d.d.	85% strani kapital	privatno vlasništvo
Maistra d.d.	100% domaći kapital	privatno vlasništvo
Arena Hospitality Group d.d.	1% strani kapital	> 50% privatno vlasništvo
Imperial Riviera d.d.	100% domaći kapital	> 50% privatno vlasništvo
Sunce hoteli d.d.	100% domaći kapital	privatno vlasništvo
Jadranka turizam d.o.o.	100% domaći kapital	privatno vlasništvo
Jadranski luksuzni hoteli d.d.	56% strani kapital	privatno vlasništvo
Liburnia Riviera Hoteli d.d.	71% strani kapital	> 50% državnog kapitala
HUP-Zagreb d.d.	100% domaći kapital	> 50% privatno vlasništvo

Izvor: Poslovna Hrvatska.

Izvještaj sa Zagrebačke burze

Na Zagrebačku burzu⁸ uvršteno je dvadeset i jedno dioničko društvo iz djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Od vodećih deset društava iz hotelske djelatnosti na Zagrebačku burzu uvršteno je njih sedam, i to redom Arena Hospitality Group d.d., Imperial Riviera d.d., Liburnia Riviera Hoteli d.d., Maistra d.d., Plava laguna d.d., Valamar Riviera d.d. i Sunce hoteli d.d.

U sastavu burzovnog indeksa Zagrebačke burze CROBEX nalaze se tri trgovačka društva iz turističkog sektora, Arena Hospitality Group d.d. s težinom u indeksu od 3,1 posto, Valamar Riviera d.d. s težinom u indeksu od 10 posto i Plava laguna d.d. s težinom u indeksu od 4,64 posto.

“**Indeks CROBEXturist je u 2022. godini ostvario međugodišnji pad od 1,79 posto, a u razdoblju od siječnja do lipnja 2023. godine međugodišnji rast od 17,71 posto.**

Kako bi se olakšalo praćenje tržišnih trendova i donošenje investicijskih odluka, od 22. veljače 2013. godine na Zagrebačku burzu uvedeni su i sektorski indeksi koji su uobičajeni na velikim svjetskim burzama. Jedan od takvih indeksa je i CROBEXturist kojim se prate prinosi i rizici u sektoru turizma. Radi se o cjenovnom indeksu, a uvjeti za uvrštenje u indeks su najmanje 60 posto dana trgovanja i *free float* tržišna kapitalizacija veća od 10 milijuna kuna, dok je broj sastavnica neograničen [pri čemu svaka sastavnica ima jednaku težinu u indeksu]⁹. Bazni je datum 21. veljače 2013., a bazna vrijednost 1.000. U sastavu ovog indeksa trenutno se nalaze dionice društava Arena Hospitality Group d.d., FTB Turizma d.d., Plave lagune d.d. i Valamar Riviere d.d. Indeks CROBEXturist u 2022. godini ostvario je pad od 1,79 posto u odnosu na prethodnu godinu, dok je godinu dana ranije ostvario međugodišnji rast od 3,3 posto. Dionica Valamar Riviere d.d. u 2022. godini bila je treća po redu najtrgovanija dionica na Zagrebačkoj burzi te je ostvarila međugodišnji pad prometa od 7,58 posto. Prema podacima trgovanja na Zagrebačkoj burzi, od siječnja do lipnja 2023. godine indeks CROBEXturist zabilježio je međugodišnji rast od visokih 17,71 posto, a druga po redu dionica s najvećim prometom bila je dionica Valamar Riviere d.d.

⁸ Informacije preuzete sa Zagrebačke burze, <https://www.zse.hr>

⁹ Prema Odluci o indeksu CROBEXplus® i sektorskim indeksima od 20. siječnja 2020. godine. Preuzeto s: https://zse.hr/UserDocsImages/index_documents/CROBEXplus_20200120153441-2020-CROBEXplus-Odluka.pdf

Turizam u EU-27 u 2023. i 2022. godini

“ Tijekom prvih šest mjeseci ove godine u turističkom smještaju u EU-27 ostvareno je 1,2 milijarde noćenja, što je 12,9 posto noćenja više nego u istom razdoblju 2022. godine.

U prvoj polovici 2023. godine na području Europske unije (EU-27) ostvareno je 1,2 milijarde noćenja turista, što je povećanje od 10,8 milijuna noćenja u usporedbi s istim razdobljem 2019. (0,9 posto) i povećanje od 135,9 milijuna noćenja u usporedbi s prvom polovicom 2022. (12,9 posto). Iako je ukupna razina noćenja u prvoj polovici 2023. premašila razinu noćenja iz 2019., noćenja međunarodnih posjetitelja i dalje su na putu oporavka. U prvih šest mjeseci ove godine zabilježeno je 547 milijuna noćenja stranih turista u zemljama članicama EU-a, što je još uvijek ispod razine od 558,4 milijuna noćenja ostvarenih u prvoj polovici 2019. godine, odnosno 2 posto ispod razine zabilježene prije pandemije. S druge strane, noćenja domaćih turista u prvoj polovici 2023. porasla su za 3,6 posto u odnosu na 2019., dosegnuvši 646 milijuna noćenja. Promatrajući podatke po pojedinim zemljama, gotovo sve članice EU-a za koje su dostupni podaci zabilježile su 2023. povećanje broja noćenja u odnosu na prvu polovicu 2022. Jedina iznimka bila je Mađarska, koja je zabilježila međugodišnji pad broja noćenja turista od 0,3 posto. S međugodišnjim rastom broja turističkih noćenja od 10,5 posto u odnosu na prvu polovicu 2022. godine, Hrvatska je među 23 zemlje članice EU-a za koje su dostupni podaci zauzela 13. mjesto. U usporedbi s konkurentnim tržištima na Sredozemlju, Hrvatska je ostvarila skromniji rast od Albanije (44,1 posto), Malte (39,3 posto), Crne Gore (37,2 posto), Cipra (30,5 posto), Grčke (19,1 posto), Portugala (18,7 posto) i Španjolske (12,3 posto).

Podaci o rezultatima turističkog sektora Europske unije za 2022. godinu ukazuju na snažan oporavak ovog sektora od pandemije bolesti COVID-19. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja (2,72 milijarde noćenja) približio se razini iz 2019., 2,9 milijardi (-5,6 posto). Ujedno je zabilježen značajan rast u usporedbi s brojem turističkih noćenja u 2020. i 2021. (1,4 milijarde u 2020., 1,8 milijardi u 2021., +91,1 posto odnosno +48,3 posto u 2022.).

Gledano po zemljama EU-a, broj noćenja domaćih i stranih turista u 2022. u usporedbi s 2019. povećao se u trima državama članicama s dostupnim podacima: Danskoj (38,4 milijuna noćenja 2022. u usporedbi s 34,3 milijuna u 2019.; +12,3 posto), Nizozemskoj (128,3 milijuna u usporedbi sa 123,4

milijuna; +3,9 posto] i Belgiji [42,7 milijuna u usporedbi s 42,5 milijuna; +0,5 posto].

Tablica 14.

Međugodišnje stope promjene broja turista u zemljama članicama EU-27 te odabranim zemljama u razdoblju od siječnja do lipnja 2023. u odnosu na razdoblje od siječnja do lipnja 2022. i u odnosu na razdoblje od siječnja do lipnja 2019. godine

	Međugodišnja stopa promjene I. – VI. 2023./I. – VI. 2022. [%]			Međugodišnja stopa promjene I. – VI. 2023./I. – VI. 2019. [%]		
	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti	Ukupno	Domaći turisti	Strani turisti
EU-27	12,9	5,8	22,5	0,9	3,6	-2
Belgija	8,7	-1,2	21	5	9,8	0,6
Češka	19,2	3,8	47,8	-4,1	8,9	-16,9
Njemačka	16,7	127,8	37,9	-1	1,9	-12,1
Grčka	19,1	27,6	17,3	0,8	1	0,7
Španjolska	12,3	4,6	17,3	2,4	7,2	-0,2
Francuska	7,7	2,4	22,9	3,2	4,5	0,1
Hrvatska	10,5	5,8	11,2	4,9	17,9	3,4
Italija	9,7	0,7	18,9	-4,8	-5,6	-4,1
Cipar	39,3	2,3	43,1	0,9	21,7	-0,3
Latvija	21,2	2,6	39,2	-23,8	6,5	-36,6
Litva	1,5	-4,7	14,1	-11,7	4,6	-30,3
Luksemburg	5,5	-5,8	7,7	-6,5	0,6	-7,6
Mađarska	-0,3	-8,9	11,6	-12,2	-8,7	-15,9
Malta	30,5	5,5	33,1	-3,4	49,9	-6,1
Nizozemska	17,9	3,7	45,2	15,6	17,4	13,1
Austrija	20,2	7,4	25,9	-1,3	0,2	1,9
Poljska	7,8	4,1	25,4	0,9	3,1	-7,6
Portugal	18,7	7,9	24,3	11	11,7	10,7
Rumunjska	25,6	21,7	45,9	-2,9	-0,1	-13,6
Slovenija	4	-28,1	32,3	-0,6	1,3	-1,5
Slovačka	28,7	20,2	51,6	-16	-12	-23,3
Finska	10,3	4,9	30,3	-0,6	7,7	-19,2
Švedska	5,3	2,3	17,4	0,6	2,8	-6,6
Ostale zemlje						
Lihtenštajn	15,2	-26,3	16,4	24,8	11,7	25,1
Norveška	6,8	2,9	18,3	7,5	9,2	3,2
Švicarska	10,5	-4	35,9	4,4	9,1	-0,8
Crna Gora	37,2	16,2	41,1	18	22	17,4
Sjeverna Makedonija	19,8	-0,3	33	-12,3	-13	-12
Albanija	44,1	32,5	51,2	111,1	105,6	114,1
Srbija	10,5	2,1	22,6	21,7	5,9	48,3

Napomena: Podaci za Bugarsku, Dansku, Irsku i Estoniju nisu dostupni.

Izvor: Eurostat [2023].

Zaključak i očekivanja

Nakon loših rezultata hrvatskog turističkog sektora ostvarenih u 2020. godini obilježenoj pandemijom bolesti COVID-19, u naredne tri godine uslijedio je oporavak. U Hrvatskoj je u razdoblju od siječnja do rujna 2023. godine zabilježeno 17,7 milijuna dolazaka turista koji su ostvarili 87,5 milijuna noćenja. U odnosu na isto razdoblje 2022. godine, broj dolazaka turista povećan je za 9,1 posto, a broj noćenja za 2,2 posto. Od ukupno ostvarenih dolazaka turista od siječnja do rujna ove godine strani turisti ostvarili su 88,1 posto, a od ukupno ostvarenih noćenja 91,2 posto. Gledano u odnosu na prvih devet mjeseci 2019. godine, u Hrvatskoj je tijekom prvih devet mjeseci ove godine ostvareno 0,1 posto dolazaka manje, dok je broj noćenja turista veći za 1,1 posto. Usporedba turističkog prometa stranih turista po mjesecima pokazuje kako je najveći porast turističkog prometa stranih turista u odnosu na 2019. godinu ove godine zabilježen u siječnju (10,1 posto) i rujnu (10,2 posto), dok je najveći pad zabilježen u ljetnim mjesecima, u lipnju (-6,4 posto) i kolovozu (-5,9 posto).

Najpoželjnija vrsta smještaja i dalje su odmarališta i slični objekti za kraći odmor, na koje otpada 50,8 posto ukupno ostvarenih noćenja. Ipak, u usporedbi s 2022. dolazi i do značajnog rasta broja noćenja u hotelskom smještaju, u kojem je ostvareno gotovo 1,3 milijuna noćenja više, što čini rast od 6,5 posto. Usporedi li se ta struktura s 2019. godinom, ove je godine u hotelskom smještaju ostvareno 95,5 posto, a u odmaralištima i sličnim objektima za kraći odmor 99,6 posto ukupnog broja noćenja iz prva tri tromjesečja 2019., dok kampovi i mjesta za kampiranje bilježe 11,8 posto noćenja više. Strani turisti koji su ove godine posjetili hrvatska turistička odredišta u prosjeku su se zadržavali kraće nego u 2022. godini, ali još uvijek duže nego u razdoblju prije pandemije. Primjerice, dok su tijekom prvih devet mjeseci prošle godine u hrvatskim turističkim destinacijama strani turisti u prosjeku boravili 5,5 noći, u prvih su se devet mjeseci ove godine u prosjeku zadržavali 5,2 noći. Usporedbe radi, tijekom prvih devet mjeseci 2019. godine u hrvatskim turističkim destinacijama strani turisti u prosjeku su boravili znatno kraće, 4,9 noći. Gledano prema glavnim emitivnim tržištima, u prva tri tromjesečja ove godine najviše noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke (21,4 milijuna, odnosno 26,6 posto ukupno ostvarenih noćenja stranih turista), iza kojih s udjelom manjim od 10 posto slijede

turisti iz Slovenije, Austrije, Poljske, Češke, Italije, Mađarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Nizozemske i Slovačke. U odnosu na isto razdoblje prošle godine, u prvih devet mjeseci ove godine najveći porast broja noćenja ostvarili su turisti iz Mađarske [17,8 posto], dok je manji broj noćenja nego u istom razdoblju 2022. zabilježen kod čeških turista [-9,1 posto], turista iz Njemačke [-5,8 posto], nizozemskih turista [-4,3 posto] te turista iz Slovačke [-1,4 posto].

Snažan rast ostvaruju i devizni prihodi od turizma. U prva dva tromjesečja 2023. godine ostvareno je 21,4 posto više deviznih prihoda od turizma nego u istom razdoblju 2022. i 37,1 posto više u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

Na važnost turizma za hrvatsko gospodarstvo ukazuje podatak da je udio sektora turizma u BDP-u Hrvatske za 2019. godinu iznosio 11,8 posto. Usporedbe radi, 2011. godine sektor turizma činio je 10,4 posto BDP-a, a 2014. 11,4 posto. Prema podacima za 2021. godinu, poduzeća turističkog sektora čine više od petine [20,8 posto] ukupnog broja poduzeća u Hrvatskoj i na njih otpada 13,7 posto ukupne zaposlenosti poduzetničkog sektora iste godine. Analiza strukture broja poslovnih subjekata po turističkim djelatnostima pokazuje kako više od polovice poduzeća, njih 17.092 [57,1 posto], čine poduzeća koja obavljaju djelatnost posluživanja hrane i pića, zatim slijede poduzeća registrirana u djelatnosti prijevoza [5.300 ili 17,7 posto] i poduzeća koja obavljaju djelatnost pružanja smještaja [3.272 ili 10,9 posto]. Djelatnost iznajmljivanja vozila bilježi najmanji broj poslovnih subjekata, 1.550 [5,2 posto], dok putničke agencije čine 9,1 posto ukupnog broja poduzeća turističkog sektora u Hrvatskoj.

Analiza rezultata poslovanja poduzeća u djelatnosti 55.10 „Hoteli i sličan smještaj“ za 2022. godinu pokazuje kako su u toj godini bila aktivna 1.534 poslovna subjekta koja su ostvarila ukupne prihode od 2,7 milijardi eura. S obzirom na veličinu poslovnih subjekata, u djelatnosti 55.10 „Hoteli i sličan smještaj“ bilo je 1.190 mikro, 261 malih, 67 srednje velikih i 16 velikih poduzeća. Analiza financijskih pokazatelja deset vodećih trgovačkih društava u djelatnosti „Hoteli i sličan smještaj“ ukazuje na pozitivna kretanja sektora tijekom 2022. godine koja se ogledaju u povećanju prihoda i zaposlenosti te poslovanju s dobiti. Ukupni prihodi deset vodećih trgovačkih društava ovog sektora u 2022. godini iznosili su 1,2 milijarde eura i bili veći za 49,5 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Prema podacima Eurostata, u prva dva tromjesečja ove godine u turističkom smještaju u EU-27 ostvareno je 1,2 milijarde noćenja turista, što je povećanje od 10,8 milijuna noćenja u usporedbi s istim razdobljem 2019. [0,9 posto] i 135,9 milijuna noćenja u usporedbi s prvom polovicom 2022.

[12,9 posto]. Promatrajući podatke po pojedinim zemljama, gotovo sve članice EU-a za koje su dostupni podaci zabilježile su 2023. povećanje broja noćenja u odnosu na prvu polovicu 2022. godine. Jedina iznimka je Mađarska s međugodišnjim padom broja noćenja turista od 0,3 posto. S međugodišnjim rastom broja turističkih noćenja od 10,5 posto u odnosu na prvu polovicu 2022. godine, Hrvatska je među 23 zemlje članice EU-a za koje su dostupni podaci zauzela 13. mjesto. U usporedbi s konkurentnim tržištima na Sredozemlju, Hrvatska je u prvoj polovici 2023. ostvarila skromniji međugodišnji rast od Albanije [44,1 posto], Malte [39,3 posto], Crne Gore [37,2 posto], Cipra [30,5 posto], Grčke [19,1 posto], Portugala [18,7 posto] i Španjolske [12,3 posto].

Svjetski turizam i dalje se nalazi pred izazovima osjetljive gospodarske situacije, pogoršane agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu i najnovijim ratom na Bliskom istoku između Izraela i Hamasa. Kombinacija inflatornih pritisaka, povećanja kamatnih stopa u svim većim gospodarstvima, rasta cijena energenata i hrane te sve većih izgleda za globalnu recesiju na što ukazuje Svjetska banka, velike su prijetnje oporavku međunarodnog turizma do kraja 2023. i u 2024. godini. Istovremeno, oprezni optimizam daju i posljednje procjene Međunarodnog monetarnog fonda [MMF-a] prema kojima se za ovu godinu očekuje rast svjetskog gospodarstva od 3 posto, dok je za 2024. godinu prognozirani rast od 2,9 posto. Za hrvatsko gospodarstvo MMF u ovoj godini prognozira rast od 2,7 posto, a za 2024. godinu 2,6 posto. Istovremeno, Ministarstvo financija za obje godine prognozira rast BDP-a od 2,8 posto.

Summary

After the weak results of the Croatian tourism sector in 2020, affected by the COVID-19 pandemic, the following three years saw a recovery. In the period from January to September 2023, Croatia recorded 17.7 million tourist arrivals, accounting for 87.5 million overnight stays. Compared to the same period in 2022, the number of tourist arrivals increased by 9.1 percent, and the number of tourist nights by 2.2 percent. From January to September 2023, foreign tourists accounted for 88.1 percent of total tourist arrivals, and 91.2 percent of total overnight stays. Compared to the first nine months of 2019, 0.1 percent less arrivals were recorded in the first nine months of this year, while the number of tourist nights was higher by 1.1 percent. A comparison of the tourist turnover of foreign tourists per month shows that the highest growth this year compared to 2019 was recorded in January (10.1 percent) and September (10.2 percent), while the largest decrease this year was registered in the summer, i.e., in June (-6.4 percent) and August (-5.9 percent).

Holiday and other short-stay accommodation is still the most sought-after type of accommodation, accounting for 50.8 percent of total overnight stays. However, compared to 2022, there has been a significant growth in overnight stays in hotel accommodation, with nearly 1.3 million nights more achieved in 2023, which is a 6.5 percent growth. If we compare these figures to 2019, this year hotel accommodation achieved 95.5 percent, and holiday and other short-stay accommodation achieved 99.6 percent of the total number of overnight stays from the first three quarters of 2019, while camping sites and camping grounds recorded 11.8 percent more overnight stays. On average, foreign tourists visiting Croatian destinations this year stayed shorter than in 2022, but longer than before the pandemic. For example, during the first nine months of last year, foreign tourists stayed in Croatian tourist destinations for 5.5 nights on average, while in the first nine months of this year, they stayed for 5.2 nights on average. In comparison, during the first nine months of 2019, foreign tourists stayed in Croatian tourist destinations much shorter, 4.9 nights on average. Analyzed according to the major outbound tourism markets, in the first three quarters of 2023, the largest share of foreign overnight stays was generated by tourists from Germany (21.4 million,

or 26.6 percent of the total number of foreign tourist overnight stays), followed by markets accounting for less than 10 percent of foreign tourist overnight stays: Slovenia, Austria, Poland, Czech Republic, Italy, Hungary, UK, the Netherlands, and Slovakia. Compared to the same period last year, in the first nine months of this year, the highest growth in foreign tourist nights was generated by tourists from Hungary [17.8], while a decrease in overnight stays compared to the same period in 2022 was recorded for tourists from the Czech Republic [-9.1 percent], Germany [-5.8 percent], the Netherlands [-4.3 percent], and Slovakia [-1.4 percent].

A strong growth was also recorded in foreign exchange tourism revenues. In the first two quarters of 2023, they were 21.4 percent higher than in the same period in 2022, and 37.1 percent higher compared to the same period in 2019.

The importance of tourism for the Croatian economy is reflected in the fact that the tourism sector accounted for 11.8 percent of the Croatian GDP in 2019. For comparison, in 2011, tourism accounted for 10.4 percent of the GDP, and in 2014, it accounted for 11.4 percent of the GDP. According to the data for the year of 2021, companies from the tourism sector made up more than a fifth (20.8 percent) of the total number of companies in Croatia and accounted for 13.7 percent of total employment in enterprises. If we analyze the businesses according to tourism activity, we can see that more than a half of them (17,092, or 57.1 percent) are companies providing food and beverage serving services, followed by companies providing transport services (5,300, or 17.7 percent) and companies providing accommodation services (3,272, or 10.9 percent). The lowest number of companies deal with vehicle rentals (1,550, or 5.2 percent), while travel agencies account for 9.1 percent of the total number of companies in the tourism sector in Croatia.

Literatura:

Državni zavod za statistiku. [2019]. *Satelitski račun turizma za Republiku Hrvatsku u 2016*. Preuzeto s: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/12-04-01_01_2018.htm

Državni zavod za statistiku. [2022]. *Baza podataka Turizam*. Preuzeto s: <https://podaci.dzs.hr/hr/podaci/turizam/>

Državni zavod za statistiku. [2022, 31. siječnja]. *Satelitski račun turizma za Republiku Hrvatsku u 2019*. Preuzeto s: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/31541>

Državni zavod za statistiku. [2023]. *Strukturne poslovne statistike*. Preuzeto s: <https://www.dzs.hr/>

Državni zavod za statistiku. [2023]. *Turizam u 2023*. [Priopćenja 4.3.1/1. – 9.]. Preuzeto s: <https://www.dzs.hr/>

Eurostat. [2023]. [Statistički podaci u području turizma]. Preuzeto s: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Hrvatska narodna banka (HNB). [2023, 30. rujna]. *Tablica H2: Platna bilanca – robe i usluge*. Preuzeto s: <https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/sektor-inozemstva/platna-bilanca>

Institut za turizam. [2014]. *Turistička satelitska bilanca – Izravni i neizravni učinci turizma u RH*. Preuzeto s: <http://www.iztg.hr/UserFiles/file/novosti/2014/Opatija-TSA-2011.pdf>

Poslovna Hrvatska. [2022]. Preuzeto s: <http://poslovna.hr>

Izdavač

Ekonomski institut, Zagreb
Trg J. F. Kennedyja 7, 10000 Zagreb
Telefon: 01 2362 200
Fax: 01 2335 165
<http://www.eizg.hr>

Za izdavača

Tajana Barbić, ravnateljica

Glavna urednica

Ivana Rašić

Autorica analize

Ivana Rašić

Izvršna urednica

Doris Dresto

Lektura

Doris Baničević

Grafičko uređivanje i priprema

Vladimir Sukser

Grafičko oblikovanje

Studio 2M

Slika na naslovnici

CC0 javna domena

Napomena: *Sektorska analiza* autorskog je karaktera i ne odražava nužno stav Ekonomskog instituta, Zagreb.

Sljedeća analiza s pregledom sektora u 2023. godini izlazi u prosincu 2023.